

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
polletno 210 Din
celoletno 420 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
polletno 210 Din
celoletno 420 Din

SLOVENECEC

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ceneoglasov
1 stolp. peti vrsta
maloglasni po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vredniti po 10 Din
Pri večjem o
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prežniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne prejema. Uredništvo
telefon št. 2050, upravnitva št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ulici št. 6 - Cekovni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajev št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Slovenci in Hrvatje

Hrvatje so zlasti v zadnjih treh generacijah imeli slabe, če ne najslabše politike. Sam Bog ve, kaj in kako bi bilo z njimi, če bi imeli n. pr. usodo nas Slovencev, tako so jih pa rešili in držali pokonci bogastvo njih zemlje, številčna moč in pa ostanki one državnosti, ki so jo kljub vsem grehom in skokom svojih politikov vendarle obdržali še do prevrata. Pri teh, ki jih je nesreča postavila za politične voditelje Hrvatov, je enkrat prevladovalo frazerstvo, drugič oportunitizem, a tretjič se je mešalo oboje in zato zaznamuje hrvatska politična zgodovina žal le preveč hujših ali lažjih porazov in neuspehov, katerih posledice je seveda nosilo vedno le tepeno hrvatsko ljudstvo.

Tudi te dni je šel mimo političnih zastopnikov večine Hrvatov važen zgodovinski trenutek. Niso ga znali izkoristiti, temveč se opajajo zopet s frazami. To je končno njih stvar, ker bodo nosili tudi sami posledice svoje politične nezrelosti in bodo hrvatskemu narodu račun dajali, a kar zanima nas Slovence, je to, da začenjajo kriviti za svoje neuspehe nas. Ze poprej smo bili večkrat deležni bolj ali manj nesanih izpadov enega ali drugega hrvatskega lista ali politika, vajeni prav številnih intrig proti našim življenjskim interesom, a zadnje dni se zaletava v naš in našo parlamentarno reprezentanco vse židovsko zagrebško časopisje, ki trenutno obvlada hrvatsko javnost. Krono tej gonji je postavil sedaj g. Predavec s svojimi nečutenimi klevetami na dr. Korošca, ki jih morda Predavevi volivci res verjamejo, a na Slovenskem se jim bodo smejali še volivci gg. Puclja in Ureka.

Kako neupravičeni in krivični so ti hrvatski izpadi proti nam Slovincem, zlasti pa proti SLS, dokazuje prav vsa politična zgodovina zadnjih 30 let, kajti Slovenci smo stali prav z vso svojo skromno politično močjo vedno in ob vsaki priliki prvi na braniku za pravo hrvatskega naroda, celo tedaj, ko so »koalicije« in tudi nekatere druge hrvatske politične stranke prodajale Budimpešti za skledo leče vse, kar so zahtevali od njih Khuein, Tisze, Čuvaji ali Škerleca. Ze za časa aneksijske krize so nastopili vsi avstrijski Jugoslovani na iniciativo in pod vodstvom SLS z vso odločnostjo za Hrvate in njih zahteve, a SLS sama se je ponovno izrekla za čim tesnejše sodelovanje s Hrvati in za spojitve slovenskih dežel s hrvatskimi v eno državno telo, seveda tedaj še v okviru monarhije. Ravno poslanci SLS so organizirali »Slovensko Unijo«, ki je vodila v parlamentu in v delegacijah divje borbe proti tedanjemu režimu zlasti na Hrvatskem in »Slovenec« je dne 9. aprila l. 1909. odkrito zapisal: »Državopravni ideal Hrvatov je tudi naš ideal«, dočim je srbsko-hrvatska koalicija že tedaj paktirala v Budimpešti z zatiralci Hrvatov.

In kdo se ne spominja silne borbe, ki jo je vodila v parlamentu in v delegacijah ravno SLS proti zloglasni židovsko-madžarski agrarni banki v Bosni, ki je skušala zaslužiti hrvatske Bosance židovskemu kapitalu. Čeprav se nas Slovencev vsa stvar ni tikala niti najmanjše, je dne 4. junija l. 1909. dr. Krek »kakor lev branil stališče Jugoslovanov«, kakor je zapisalo neko dunajsko vladno glasilo. Če bi tedaj Mladočehi in razni jugoslovanski liberalci vztrajali v borbi, ki jo je vodila za Hrvate SLS, bi utegnili imeti že tedaj dalekosežne posledice za vso notranjo politiko monarhije, toda v največji bojni vihri so ji skočili v hrbet ravno očetje tistih, ki danes govorijo o protihrvatski politiki SLS.

Slično je bilo tudi pozneje za časa Cuvačevega absolutizma. Ko je ta zadušil vse ustavne svoboščine na Hrvatskem in ni mogel tam odpreti nihče niti ust, je bila zopet SLS, ki je stopila na čelo boja za pravice Hrvatov. Politične organizacije dr. Korošca so na Stajerskem sklicale celo vrsto protestnih shodov proti zatiranju Hrvatov, a v parlamentu je uresničila SLS vse, kar je bilo le v njeni moči, da je razkrinkala in ožigosala divjanje madžarske oligarhije na Hrvatskem. To je bilo spomladi l. 1912., in tudi tedaj bi borba SLS gotovo rodila za Hrvate kolikor toliko uspehov, da se ni Pribečevićeva srbsko-hrvatska koalicija za žive in mrtve pehala za budimpeštansko milost in da ni njen zaupnik, grof Pejačević, v delegacijah celo — branil in zagovarjal protihrvatski režim ogrske vlad. Šele ko je SLS uvidela, da se del hrvatskih politikov samih igra s hrvatskimi interesi, je stopila v tesnejše stike s Starčevićev stranko prava ter skušala potom nje reaizi-

KDK otežkoča pomirjenje

v Pariz, 3. avgusta. (Tel. »Slov.«) V diplomatskih krogih povzroča položaj v Jugoslaviji, ki je nastal radi secesije hrvatskih poslancev, neko skrb, kateri daje izraza nocojšnji »Temps«, ki je večkrat inspiriran po Quai d'Orsayu. Ta list piše, da bi ta kriza, če se ne posreči pomirjenje v najkrajšem času,

utegnila resno ogroziti edinstvo Jugoslavije. S sklepi KDK v Zagrebu bi bila poravnava spora silno otežkočena, ker so ti sklepi nedvomno naperjeni proti politični in upravni moči srbskega elementa. Edino upanje je močna osebnost avtoriteta in priljubljenost kralja v vseh delih države.

Cilji angleške zunanje politike

v London, 3. avg. (Tel. »Slov.«) V angleški gospodski zbornici je bila danes zunanje-politična debata. Lord Parmoor je interpeliral vlado o položaju na Kitajskem in v Egiptu ter o Kellogovem paktu. Za vlado je odgovoril lord Salisburij, da zasleduje Anglija na Kitajskem brezdvomno iste cilje kakor Amerika. Anglija je bila med narodi vedno voditeljica, da bi pomagala Kitajski do carinske avtonomije. Vendar pa je Kitajska sedaj popolnoma razdvojena in ni sedaj nobene gotovosti, da bi mogla narodna vlada vršiti kontrolo nad dvomilijonskimi kitajskimi četami, ki so sedaj popolnoma razcepljene pod štirimi različnimi poveljniki. Glede Egipta je rekel Salisburij, da se Anglija ne vmešava v vladno obliko, ki sta si jo izbrala egiptovski kralj in narod. Glede Kellogovega pakta je poudarjal potrebo, da se ustvari kak sistem za ohranitev svetovnega miru. V Kellogovem paktu se nahaja tudi ta bistveni del, da je neka meja, preko katere svet ne sme iti po poti miru. Ta pakt ima tudi nadaljni bistveni del, da so defenzivne vojne dovoljene. Na tem nepopolnem svetu morajo biti defenzivne vojne še nadalje dovoljene.

Kolonijalni minister je zbornice sporočil, da odide prihodnji teden 10.000 angleških brezposelnih v Kanado. Na vse brezposelne rudar-

je se je razposlala okrožnica, v kateri jim ministrstvo navaja ugodnosti življenja v Kanadi. Prvih 10.000 delavcev bo uporabljenih za delo ob žetvi.

Zunanji minister Chamberlain je lahko obolel na pljučnem kataru, tako da se ni mogel udeležiti zadnje seje kabineta in poslanske zbornice. Vendar pa upa, da se bo mogel vsekakor udeležiti podpisa protivojnega pakta v Parizu in konference Društva narodov v Ženevi. — V dobro informiranih diplomatskih krogih se govori, da si angleška vlada odločno prizadeva, da bi prišlo do velike razorožitvene konference v Ženevi meseca februarja ali marca 1929, že zato, da bi mogla po njenih uspehih vplivati na bodočo volivno kampanjo v Angliji.

Rivera in Stresemann odlikovana

v Berlin, 3. avg. (Tel. »Slov.«) K podpisu Kellogovega pakta prideta v Pariz tudi španski diktator Primo de Rivera in nemški zunanji minister dr. Stresemann, ki bosta ob tej priliki, kot se zadržuje v diplomatskih krogih, odlikovana z visokimi odlikovanji francoske častne legije.

Nobilovci opisujejo pot

v Rim, 3. avgusta. (Tel. »Slov.«) Od Nobilove ekspedicije je radiotelegrafist Biaggi sedaj kot prvi objavil v »Tribunu« poročilo, v katerem zelo interesantno opisuje dogodke, vendar pa v njem ni nobenih novih podrobnosti. Dramatično opisuje, kako je našel mrtvega tovariša Pomella in kako so ga na ledu pokopali. Brezzični brzojav je bil pri padcu sicer nekoliko poškodovan, vendar pa ni bil razbit. Iz drogov »Italije« so napravili jambor za anteno in že po preteku ure je lahko sprejemal vesti, po osmih urah pa tudi že lahko oddajal. Severni medvedi nikakor niso bili tako nevarni, temveč še plašljivi. Enega je prepodila psica Titina z lajanjem, drugega je ustrelil Malmgreem z revolverjem, tretjega pa je prepodil Biaggi kar s kričanjem. Na ledu so ponesrečence predvsem zelo bolele oči in Cecioni je bil štiri dni skoro popolnoma slep.

Poljaki lete v Ameriko

v Pariz, 3. avgusta. (Tel. »Slov.«) Danes sta na letališču Le Bourget startala navzlic neugodnim vremenskim poročilom poljska letalca Idzikowski in Kuballa, da poletita preko Atlantskega oceana v New York, za kar sta se pripravljala že dalj časa, in hočeta prehiteti start francoskega letalca Costesa. Njun podjetje financira poljska vlada. Njun aparat je velike vrste, poljskega izdelka, z dvema kriloma in z motorjem za 650 HP ter s pripravo za brezžično brzojavljenje. Bencinski tank na letalu lahko služi v slučaju sile rot plavalni pripomoček. Letalca upata, da bosta dosegla New York v 40 urah. Ob sedmih zjutraj sta zapustila francosko obalo v bližini morbihanskega zaliva.

Še ena vladna kriza

v Bruselj, 3. avg. (Tel. »Slov.«) Predsednik belgijskega parlamenta Brunet je podal demisijo na svoje mesto in tudi odložil poslanski mandat. Povod do tega koraka je belgijska socialistična obstrukcija proti zakonu o vojaški reformi, zoper katerega bo socialistični klub, kakor je ponovno sklenil, glasoval. Brunet vztraja na demisiji kljub trudu vladnih strank, da svoj odstop prekliče.

Še je upanje na Amundsena

v Moskva, 3. avg. (Tel. »Slov.«) Voditeljja Malgynove ekspedicije Wiese in Babuškin sta se vrnila v Moskvo, da poročata o dogodkih. Wiese pravi, da je prepričan, da je Amundsenova skupina še pri življenju. Položaj Aleksandrijeve skupine je sicer težavnejši, a vendar ne brezupen.

Nov prerok zdravljenja raka

v Berlin, 3. avg. (Tel. »Slov.«) Dr. Rudolf Lieske, ki je na institutu cesarja Viljema v Dahlemu pri Berlinu, objavlja svoja senzacionalna odkritja o identičnosti rastlinskega raka s človeškim in živalskim rakom. Skušna dokazati, da je rak tipična infekcijska bolezen. Posrečilo se mu je vzgojiti iz rastlinskega raka kulture, ki so pri miših povzročile nove tvorbe, nasprotno pa je s kulturo živalskega raka dosegel pri rastlinskem raku otekline.

Kaznjenci — raku na pomoč

v Pariz, 3. avg. (Tel. »Slov.«) Iz Havane se poroča, da je državni odsek za javno zdravstvo soglasno sprejel načrt, kako naj se podpira raziskovanje raka. Po teh določbah bo sedaj dovoljeno, da bodo lahko vbrzgali osebam, obsojenim na smrt, če bodo v to privolile, rakove bacile. Taki kaznjenci bi ostali nato 12 let v opazovanju. Če bodo po preteku te dobe ostali še pri življenju, bodo izpuščeni.

Drobne vesti

Pogajanja med Romunijo in Nemčijo.

Pred nekaterimi dnevi je bila nemški vladi izročena nota, v kateri se izraža prošnja, da se imenuje nemška komisija, ki naj bi stopila v stike z že imenovano romunsko delegacijo v svrhu obravnavanja vseh tekočih spornih vprašanj.

Kongres socialistične internacionale. Jutri, v nedeljo, se prične v Bruslju kongres socialistične delavske internacionale. V Bruslju se že dalje časa mudi posebna komisija, sestavljena iz prvakov posameznih držav, da se razporedi končni dnevni red socialističnega kongresa.

Kabel med Prago in Budimpešto. Nova kabelska zveza med Prago in Budimpešto se bo tvorila še tekom tega meseca.

Sirska ustava. Kot najvažnejše točke sirske ustave predlaga komisija sirskega parlamenta za sestavo ustave sledeče: Republikansko državno obliko, mohamedansko vero, teritorialno nedeljivost in narodno neodvisnost, združitev z državami Libanon, Dжебeldru, Aloui in Ten.

Courtney le rešen. Angleški letalec Courtney poroča brezžično, da je moral pristati na morju radi tega, ker se je vnel motor. Letalo je ostalo na vodi deset ur, preden so se letalci mogli rešiti, dočim so letalo morali prepustiti usodi.

Pucelj in Urek sta dvignila dnevnicke že za avgust

Na temelju zakona o tisku zahtevam, da na način, ki je po zakonu predpisan, objavite sledeči popravek Vašega poročila v št. 174 »Slovenec« z dne 2. avgusta 1928 v 3. stolpcu 1. strani pod naslovom »Pucelj in Urek sta dvignila dnevnicke za avgust«:

Ni res, da je podpisani Ivan Pucelj sprejel med prvimi dnevnicke ne samo za julij, temveč tudi za avgust, res je marveč, da sem še le 19. julija dvignil dnevnicke za julij in res je, da jih za avgust še nisem dvignil. Dvig dnevnicke ni nikak dokaz, kako velika načelnost vodi Puclja in tovariše v tej njihovi borbi, res je marveč, da moja načelnost ni v nobeni zvezi z dnevnicami, ki po zakonu pripadajo vsakemu poslancu iz državne blagajne in torej nima nobene zveze s slučajnim režimom.

V Zagrebu, 2. avgusta 1928.

Ivan Pucelj,
nar. poslanec in minister n. r.

Venizelos išče Turčijo

v Atene, 3. avgusta. (Tel. »Slov.«) Sedaj se priznava tudi v uradnih krogih, da je Venizelos v nekem svojem govoru izrazil željo, da bi se sestal s turškim zunanjim ministrom Tefvik Rudži bejem v svrhu končnega sporazuma z Grško. Vlada je na vsak način odločena, če bo pri novih volitvah dobila zaupnico ljudstva, da bo uporabljala svojo moč za ustvaritev in ohranitev dobrega sporazuma z vsemi sosedi.

Danes je potekel rok za vlaganje kandidatnih listin za volitve, ki se vrše 19. avgusta. V glavnem kandidirajo trije bloki, in sicer: republikanski z Venizelosom na čelu, katerega podpirajo liberalci, republikanska unija Papanastasia in nacionalni demokrati Kondylisa. General Pangalos je postavil posebno republikansko listo in se trudi, da bi dobil zase vojaške kroge.

Calles gre iz politike

v New York, 3. avg. (Tel. »Slov.«) V ameriških listih izjavlja mehiški predsednik Calles, da brezpogojno odklanja podaljšanje svojega predsedništva ter da rajši hoče, da gre kot mirovni sodnik na farmo, da bi mogel tam v miru živeti.

Mussolini brani delavce

v Rim, 3. avg. (Tel. »Slov.«) Ker so se navzlic direktivam stranke v nekaterih italijanskih provincah še nadalje znižale delavske mezde, je poslal Mussolini vsem prefektom okrožnic, v kateri predpoveduje za vse delavske kategorije vsako nadaljnje znižanje mezd z utemeljitvijo, da se delavcem ne morejo nalagati nobena nova bremena.

rati misel slovensko-hrvatske politične skupnosti.

To je samo par bežnih reminiscenc za uho tistim ljudem v Zagrebu, ki danes pisarijo in govorijo o protihrvatskih tendencah Slovencev, zlasti SLS. Nikoli v naši politični zgodovini ni storila politična reprezentanca Slovencev kakršnegakoli koraka proti Hrvatom. Z zgorajšnjimi par slučajji sem hotel nasprotno dokazati, da je šla ravno SLS v vseh važnih trenutkih in kadarkoli so bili Hrvati v stiski, zanje v boj z vsem ognjem in z vsemi svojimi silami. Tudi po prevratu je bilo vsa prva leta naše prepričanje, da je v novi državi politična pot Slovencev in Hrvatov ena in ista in smo na tej poti v našo škodo tudi dovolj dolgo vztrajali, toda v Moskvo, pod

posteljo, v ječo in na kolena pred PPZ pa Hrvatom nismo mogli več slediti.

Prepričan sem, da bodo našli Hrvate tudi v bodoče, kljub vsem nasprotnim hujskanjem, v Slovincih vedno iskrene prijatelje in sobojevnike za pravico in resnico. Kakor dolej, tudi v bodoče gotovo ne bodo imeli Hrvatje povoda očitati Slovincem niti najmanjšega koraka proti sebi, toda na pota, po katerih jih je vodil poprej g. Radić in sedaj g. Pribečević, jim pa ne moramo in jim tudi ne bomo sledili. Slovenci namreč nimamo in nikoli nismo imeli nobenega smisla ne za frazarjenje in ne za pustolovstva, zato se moramo sniti le pri pozitivnem konstruktivnem delu za resnične koristi ljudstva.

Fran Erjavec.

Parlament izglasoval novo zaupnico dr. Korošcu

Petejan se je skesal — Prazna obtožba proti dr. Korošcu — Parlament viharno pritruje dr. Koroščevi obrambi — Nova vrsta zakonov v odsekih in skupščini — Najhitrejša in najuspešnejša delo parlamenta odkar obstoji ta država

r Belgrad, 3. avg. (Tel. »Slov.«) Danes je bila redna seja narodne skupščine, katere so se udeležili tudi zemljoradniki in socialisti Petejan, ki kljub odločitvi vodstva svoje stranke radi dnevne prisostvuje sejam narodne skupščine. Takoj ob pričetku seje so stali pripombe k zapisniku Voja Lazič in Čeda Kokanović, člana zemljoradniškega kluba. Nato je skupščina prešla na dnevni red: na obtožbo proti g. dr. Korošcu kot ministru za notranje zadeve.

G. dr. Korošec je vstal, da odgovarja na obtožbo, ter je izvajal: »Podatki, na katerih temelji obtožba, ne odgovarjajo stvarnosti. Predlog obtožbe trdi: 1. da sem kot ministru za notranje stvari naročil velikim županom, da prepovejo javne shode v zaprtih prostorih in pod milim nebom na vsem ozemlju kraljevine, 2. da sem odredil, da se aretirajo vsi, ki bodo sodelovali pri demonstracijah ali jih organizirali. Obe te dve trditvi ne odgovarjata resnici, ker sta bili izdani vsa skupaj samo dve odredbi, in sicer se glasi prva, naslovljena na velike župane dubrovnike, ljubljanske, karlovske, sarajevske in zagrebske oblasti: Shode z dnevnim redom, ki se nanašajo na znane izgrede v Italiji, bodisi pod milim nebom ali v zaprtih prostorih, brezpogojno prepovedati. Podpis: dr. Korošec, zaupno. Potem je bila izdana druga naredba, in sicer vsem velikim županom: V popolnjenju vseh razpisnih zaupne brzojavke Vam naročamo, da do nadaljnjega naredbe strážite poslopja konzulatov in osebje ter da zaščitite varnost italijanskih podanikov ter njihovo imetje. Vse krivice po zakonu kaznovati in tako postopati, da se deluje na vznemirjene pomirljivo. Svetujemo Vam, da stopite v stik z organizatorji demonstracij, da jih odvrnete od demonstracij, ki rušijo ugled naše države. Treba je povedati vodstvu in organizatorjem demonstracij, da bodo v slučaju organiziranja demonstracij kazensko odgovorni tudi za ventuelne osebne in premoženjske škode, ki bi jih demonstranti storili tujim podanikom. Do nadaljnjega naredbe prepovedati shode pod milim nebom in storiti vse, da se ohrani red in mir. To velja za Črno goro in Srbijo, ker po volivnem zakonu za te ni zakonske osnove.

Notranji minister nadalje govori o pomenu teh naredb in pravi, da razen teh dveh naredb drugih ni. Očividno pa je, da je odredeno le toliko, da ne bi mogli delati tisti, ki bi hoteli organizirati in sodelovati v demonstracijah. Iz besedila se vidi, da o suspenziji zborovanja ne more biti govora. Prepoved se ni nanašala na vse kraje in na vse slučaje, ampak na posameznike in posamezne slučaje. Po mojem mnenju s svojo naredbo nisem zapustil tal zakonov, ki so pri nas v veljavi. Država ima zakonske predpise, po katerih skrbi za red in mir. To je v glavnem odvisno od notranjega ministrstva. V slučaju neredov dajemo zakoni in predpisi ministru pravico, da ukrene vse za vzdrževanje reda in miru, in sicer po čl. 1. zakona o javni varnosti.

Minister g. dr. Korošec pravi dalje, da ne more biti govora o kršitvi § 14. ustave, ki ima okvirni značaj in se mora spopadati s podrobnimi predpisi, ki se morajo pozneje sprejeti v smislu § 148. ustave. V smislu iste so v veljavi stari zakoni, kakor avstrijski zakon iz leta 1867., hrvatski iz leta 1875., bosanski iz leta 1910., ki še veljajo. Minister je dolžan prepovedati zborovanja, ki so v nasprotju z zakonom, ki ogrožajo javno dobrobit in varnost. Minister nadalje obrazloži smisel § 114. in § 128. ustave, da je imel pravico, nasloniti se na te stare zakone o zborovanjih, ki veljajo na ozemlju naše države.

Po teh formalnostih govori minister o tem, kako so se vršile 25. maja

v Šibeniku demonstracije proti Italiji

in da so demonstranti napravili na trgovinah škodo italijanskim podanikom in na vili italijanskega konzulata. 26. maja so se demonstracije vršile v Belgradu in Splitu, 27. maja v Preku, Hvaru, Dubrovniku in Zagrebu. Split je celo zahteval ojačenje orožništva in vojaško pomoč. Radi takega položaja 27. maja so bila prepovedana vsa zborovanja, na katerih so bili na dnevnem redu govori o odnošajih nasproti Italiji, in sicer v mestih, kjer so italijanski konzulati ali agentje. To sem napravil v prepričanju, da bi se preprečile demonstracije, ki bi mogle imeti težke posledice za državo in za ljudstvo, ker z nasilji proti tujim podanikom izgublajo demonstracije vsako moralno podlago. Že prvi trije dnevi demonstracij so pokazali, da niso izključno dijaške in mladiške. Med demonstranti, ki so bili aretirani v Ljubljani, je bil samo en dijak. V Belgradu je bilo med ranjenimi šest komunistov, oziroma oseb, ki so osumljeni kot komunisti. Te prepovedi so se razveljavile 6. junija, to je dva dni po zadnjih demonstracijah v Prilepu in Strumici. Vidi se torej, da je obtožba neopravičena s formalne in stvarne strani. Zato prosim slavno skupščino, da blagovoli to obtožbo zavrniti in enostavno preiti na dnevni red.

Temu govoru dr. Korošca je sledil buren aplavz. Nato sta govorila zemljoradnika Lazič in Šavljčić, ki sta govorila več o drugih zadevah kakor o predmetu obtožbe same. Nato se je glasovalo. Za prost prehod na dnevni red je glasovalo 161 poslanec, to je proti obtožbi, za obtožbo 5 poslancev, 4 lističi so bili prazni. Ta rezultat je skupščina sprejela z burnim ploskanjem in ovacijami g. dr. Korošcu.

Obtožba proti dr. Periču

Nato se je prešlo na obtožbo proti g. dr. dr. Valter je prečital dolgo izjavo Pričevo, v Periču, ki ga obtožuje, da je kot prosvetnikateri z dokumenti odgovarja na navedbe v minister napravil razne nepravilnosti pri dr.-obtožbi. Potem se je seja prekinila. Prihodnja se vrši jutri z nadaljevanjem dnevnega reda.

Zakon o odvetnikih v načelu sprejet

r Belgrad, 3. avgusta. (Tel. »Slov.«) Danes je imel sejo plenum zakonodajnega odbora, na katerem je predsedoval dr. Hohnjec, tajnik pa je bil dr. Hodžar. V načelu je bil sprejet zakon o odvetnikih. V podrobnostih so razpravljali do tretjega poglavja ter je bil do tega poglavja sprejet predlog sekcije brez spremembe v načelu in v podrobnostih. V tem načrtu se predvideva pripravljalna doba za odvetnike na štiri leta. Razprava o zakonu se bo nadaljevala na prihodnji seji.

Zakon o državnih pravnih

r Belgrad, 3. avg. (Tel. »Slov.«) Sekcija zakonodajnega odbora je danes dopoldne razpravljala o zakonu o državnem pravništvu. Od pravosodnega ministrstva sta bila navzoča dr. Mahnek in dr. Kugler. Poslanec dr. Hodžar je stavil več predlogov zaradi zboljšanja zakonskega načrta. Načrt je bil deloma sprejet brez sprememb, deloma s spremembami v zmislu Hodžarjevih predlogov. Na Hodžarjevo zahtevo se je sprejelo v zakon, da se državni pravdniki imenujejo po razpisu. To se bo določilo v § 8 zakonskega načrta. § 9 govori o plačah in dokladah. Po Hodžarjevem predlogu se je določilo dalje, da bodo plače in doklade take, da se bodo mogla mesta državnih pravnih zasesti res z najboljšimi pravniki. K § 19 o premeščanjih in prehodnih naredbah je dr. Hodžar predlagal, da se § 1 spravi v sklad z zakonom o sodnikih, zakonom o organizaciji sodišč in z odredbami uradniškega zakona, ker je potrebno, da se odstrani vsa nesoglasja in trdote iz zakonskega na-

črta. V ponedeljek se bo vršila druga seja. Na njej se bo končno formuliralo vse besedilo. V njem bodo tudi Hodžarjeve zahteve.

Novi zakoni na dnevnem redu

r Belgrad, 3. avgusta. (Tel. »Slov.«) Danes dopoldne je bila seja vlade, na kateri se je govorilo o zakonskih predlogih, ki se imajo sprejeti v tem zasedanju narodne skupščine. Na prvem mestu je zakon o dobrovoljnih, zakon o agrarni reformi v Dalmaciji in Bosni ter priprave za izvedbo davčnega zakona.

Nj. Vel. kralj

č Sarajevo, 3. avgusta. (Tel. »Slov.«) Davi je bil v avdienci pri kralju trgovinski minister dr. Spaho, katerega je kralj pridržal pri kosilu. Pozneje je dr. Spaho odpotoval v Sarajevo. Popoldne je bil pri kralju v avdienci dr. Srskić. Vesti o avdienci Maksimovića ne odgovarjajo resnici. Nj. Vel. kralj je odpotoval z avtomobilom v spremstvu maršala dvora v Plevlje in se jutri vrača v Han Pijesak. Z njim potuje tudi dr. Voja Marinković.

Konec demonstracij KDK

č Zagreb, 3. avgusta. (Tel. »Slov.«) Danes je bila seja kluba DKD. Na seji se je sporočilo, da sta člana Hrvatskega kluba dr. Ante Trumbić in dr. Ante Pavelić prosila za sprejem v HSS in s tem tudi v KDK. Njuni zahtevi se je ugodilo. Nato so razpravljali o raznih vprašanjih ter je bila na koncu sprejeta resolucija, s katero se ustanavlja dva odbora: 1. poslovni odbor, ki bo imel vršiti vlogo predsedništva in vrhovnega foruma; 2.

akcijski odbor z odseki za organizacijo in administracijo, za domači in tuji tisk, za pravno in socialno pomoč, in dalje finančni odsek in kulturno-prosvetni odsek. Mnogi se čudijo temu, kaj bodo delali vsi ti odbori, za katerih uspešno delovanje je potrebna tudi neka oblast. Dejstvo je, da so s tem nezadovoljni tudi mnogi pristaši KDK, ker so pričakovali resnejši odločitve. Prihodnja seja KDK bo približno v dveh tednih.

Vsakdo mora računati z notranjo močjo SHS

č Trst, 3. avg. (Tel. »Slov.«) Današnji »Popolo di Trieste« ugotavlja v odgovoru »Slovenec«, da ni imel namena smešiti g. dr. Korošca. — Popoldanski »Piccolo« je objavil izpod peresa v tržaških krogih dobro znanega časnika Marka Druškovića informativen članek o položaju, ki je nastal po sestavi dr. Koroščeve vlade. Po Druškovičevem mnenju je resolucija KDK v saboru javnost pomirila glede načrtov hrvatskih politikov. Kajti resolucija je sicer brez vsakega pomena. Hrvati so izjavili, da zahtevajo enakopravnost, nikakor pa ne ločitev od Srbije. Pašić je izbral Pribečevića proti Hrvatom, Radić je potem izdal hrvatsko stvar, samo da se ostre Pribečevića. Vzrok zla, ki tlači Hrvate, leži v strankarski ambiciji dezertirjev in v izdajstvu, ne pa v državni podrejenosti in zapostavljanju hrvatskega naroda. S tem, da je Pribečević spravljal v saboru boj na polje enakopravnosti, piše »Piccolo«, mu je v resnici vzel vso vsebino in v Belgradu si lahko manejo roke. Bodisi zaradi vladne odločnosti, bodisi zaradi Pribečevićevega strahu je sestanek v Zagrebu dal prav tistim, ki ne verjamejo v razkol Jugoslavije. Kdo naj še verjame v kampanjo proti plačevanju davkov, grožnjam z oboroženo vstajo?!

Dr. Trumbičeve špekulacije

č Zagreb, 3. avg. (Tel. »Slov.«) Vstop dr. Trumbića in dr. Pavelića v KDK so že davno pričakovali. Dr. Trumbiću in Paveliću tudi ni nič drugega preostajalo, kakor da se priključita Pribečeviću in Radiću. V političnih krogih se ta čin tolmači kot čin obupancev, ki hočeja rešiti svoj mandat v mestu Zagrebu. Dvomi se čem, ali bodo radičevci verjeli iskrenosti dr. Trumbića in Pavelića, in je skoro gotovo, da ju ne bodo kandidirali v mestu Zagrebu, ker ima Stjepan Radić velike izkušnje z dr. Trumbićem, ki je vstopil v Radičovo stranko takrat, ko je upal, da bo prišel na čelo Radičeve stranke. Tako je bilo tudi leta 1925 v času obznanje, ko je Trumbić spekuliral s tem, da bo Radić ostal v zaporu in da bo tedaj on postal voditelj Hrvatov. V svojih računih pa se je prevaril, kar se bo gotovo zgodilo tudi sedaj.

Ves zagrebski tisk hvali KDK, da si v široki javnosti pojavlja nezadovoljstvo s ponovno sterilno politiko bojkotiranja parlamenta. Hrvatske mase so razočarane, ker ni bil proklamiran hrvatski sabor in ker ima glavno besedo zopet Pribečević. Iz vrst radičevskih zastopnikov se čuje, da tudi oni sami ne vedo, kam bodo prišli s tako politiko. Radičevci se bojijo katastrofe Stjepana Radića, ker bi v tem slučaju stranka razpadla. Za stanje Stjepana Radića je značilno, da je dunajski zdravnik dr. Hostek, ki je bil danes v Zagrebu, po pregledu Radića odredil vsako obvestilo o njegovem stanju. Zato vlada v krogih KDK velika skrb. Sicer pa ima Radić temperaturo 37,6, žila bije 112—116. V vrstah KDK je neugodno vplivala tudi vest, da so zemljoradniki šli v narodno skupščino in da sodelujejo v tem parlamentu, ker se v tem vidi začetek opuščanja obstrukcijske taktike s strani opozicije.

Polovične vožnje

r Belgrad, 3. avg. (Tel. »Slov.«) Za 5. avgust je dovoljena orlovskemu odseku v Novem mestu polovična vožnja za orlovski nastop. — Za proslavo 450 letnice v Višnji gori je dovoljen udeležencem 50 odstotni popust na železnicah. — Istotako je dovoljen popust udeležencem otvoritve nove postaje Jevnica med Kresnicami in Lazami.

Žerjavova tolažba

č Zagreb, 3. avgusta. (Tel. »Slov.«) Kakor doznava Vaš dopisnik iz popolnoma zanesljivega vira, je dr. Žerjav naročil dr. Birsu, da na vsak način razširi vest, da se v SLS pripravlja razkol.

Vzgoja „Jutra“

V »Slovenec« št. 163/LVI ddo Ljubljana, nedelja 22. 7. 1928 ste na strani 6. dvostolpno vrhu tretje in četrte kolone s polkrepkim tiskom prinesli članek z naslovom: »Vzgoja Jutra«, in prosim, da blagovolite v smislu zakona o tisku objaviti naslednji popravek: »Ni resnično, da bi se bil ptujski odvetnik dr. Franjo Šalamun dne 20. junija 1928 izrazil na javnem trgu v Ptuj. Sedaj bi bilo treba ustreliti dr. Vukičevića in dr. Korošca.« Dr. Franjo Šalamun.

Amsterdamska olimpiada

Medtek na 400 metrov: prvi tek: 1. Ball iz Kanade v 48,6 sek., 2. Barbutti iz Amerike 2 m za njim, 3. Storch 1 in pol metra za njima. Drugi tek: 1. Büchner iz Magdeburga 48,6 sek., 2. Filippis iz Amerike 5 m za njim, 3. Rinkel iz Amerike. Končni tek: 1. Barbutti 47,8 sek., 2. Ball iz Kanade 1 m za njim, 3. Büchner 1 in pol metra za njim.

Tek na 5000 m odločitev: 1. Ritola iz Finske 14 minut 38 sek., 2. Nurmij iz Finske 1 in pol metra za njim, 3. Wiede iz Švedske 2 m za njim.

Narodni izdajalec - ustreljen

č Trst, 3. avg. (Tel. »Slov.«) Josip Cerkenik, občinski čuvaj v Škocjanu, ki je nastopil poleg Milka Gombača pri škocjanskem procesu kot obtežilna priča in je aretirani dijak Vesela v Škocjanu, je bil snoči v Škocjanu ustreljen. V zvezi z novim dogodkom so bili danes aretirani Božo Race, akademik na trgovski univerzi v Trstu, svak učitelja Grgiča v Bazovici, ki je bil obsojen na najvišjo kazen 23 mesecev. Aretirani je bil tudi Racetov oče, nadalje Grgičev brat, ki ima tovarno za pokalico v Bazovici, ter Dušan Šišković, trgovec v Hrpeljih. Ustreljeni je bil miličnik, ki je pripadal 59. legiji.

Tukajšnji večerni listi opisujejo dogodek tako-le: Ko je Cerkenik opravil službo, se je podal v Gombačevo gostilno. Tu je naletel na dva neznanca. Vprašal ju je, kdo sta. Tujca nista odgovorila, ampak sta nadaljevala razgovor z gostilničarjevo hčerko. Cerkenik je odšel s kolesom proti domu. Ker je pot strma, je kolo peljal. Iz domače hiše mu je prihajal nasproti njegov 12 letni brat Anton. Kar planeta izza zidu dva človeka in večji ustrelji proti Cerkeniku iz revolverja. Nato padejo še trije strelci. Cerkenik se je zgrudil na tla smrtno zadet. Danes sta si ogledala kraj nesreče poveljni milice general Mozzoni in fašistovski tajnik. Pokojnikovo truplo leži na mrtvaškem odru na županstvu, stražijo ga štirje miličniki. Pogreb bo jutri.

Politična beležnica

Nasha dva popravka

Prvi popravlja g. Ivan Pucelj. On priznava, da je dvignil dnevnicke za julij, pravi pa, da jih še ni dvignil za avgust. Recimo, da ima g. Pucelj prav. Kaj potem? Naš očitke je šel za tem, da poslanci KDK pobirajo dnevnicke, čeprav poslanske dolžnosti v parlamentu ne izvršujejo. KDK je 22. junija sklenila, da ne gre v parlament, da zapusti skupščino, da noče z njo imeti nobene zveze, da je ne prizna več! In iz blagajne tistega parlamenta, ki ga ne prizna, v katerega nikoli ne bo šel, je gospod Pucelj po lastni izjavi še mesec dni po tem sklepu dvignil dnevnicke. Kaj pa so dnevnicke? Dnevnicke niso poslančeva plača. To je samo odškodnina za stroške in trud pri izvrševanju poslanskih dolžnosti, zlasti za obiskovanje parlamentarnih sej. Kdor pa je sklenil, da v parlament več ne gre, se je v tem po naših pojmovih tudi dnevnicam odrekal. Kajti: Kdor ne dela, naj ne je.

Drugi popravlja dr. Šalamun. On pravi, da ni res, kar je res. Če bi ne bilo res, bi nas dr. Šalamun že zdavnaj tožil. Toda mi imamo priče in imamo priče, to je znano tudi v Ptuj, kjer je dr. Šalamun doma in kjer je govoril, da je treba ustreliti tudi dr. Korošca.

Tak je pač zakon o popravkih, da bi danes kdo od nas lahko zahteval, da popravimo, da danes ni sobota in jutri ne bo nedelja. Toda resnica ostane kljub vsem popravkom resnica.

Razbor pri Slovenjgradu. V nedeljo, dne 12. avgusta imamo pri nas shod SLS po sveti maši. Kot govornika nastopa narodni poslanec g. Pušenjak in oblastni poslanci. Vabimo vse, da se udeležite tega shoda.

Belevode pri Šoštanju. Na Velike maše dan po sv. opravilu se bo vršil pri nas shod SLS, združen z občinim zborom tukajšnje krajeve organizacije SLS. Govorita nam poslanec g. Pušenjak in oblastni poslanec. Somišljeniki, vsi na shod!

Vransko. Krajevni odbor SLS na Vranskem najodločneje protestira proti nesramnemu pisarjenju SDS časopisja, zlasti »Jutrac« zoper našega voditelja dr. Antona Korošca. Pridružujemo se akciji, da se iztrebi takšno časopisje iz javnosti. Kolikor je v naših močeh, hočemo podpirati naše časopisje in ščititi resnico in pravico, ki jo potvarjajo samostojni demokrati.

Dunajska vremenska napoved: Večidel jasno, zmerno vroče. V južnih Alpah pozneje morda bolj oblačno.

Tržaška vremenska napoved: Nebo večini jasno. Temperatura 23—33. Morje nekoliko nemirno.

Vladni svetnik Franjo Zupnek:

Narodno-gospodarska vrednost železnice Sav. dolina-Kamnik-Kranj

Ta trasa pelje v celi svoji dolžini skozi izrazito gozdnote pokrajine. Tako merijo gozdovi gornjegrajskega okraja 26.633 ha. Pašniki tega okraja, ki so pa večinoma že obraščeni, pa merijo 10.087 ha. Torej znaša z gozdom obraščena ploskev samo v gornjegrajskem okraju 31.680 ha, če vzamemo samo polovico pašnikov obraščenih z gozdom, kar je pa po trditvi ondotnih gozdnih strokovnjakov še premalo.

Pri izvanredni rodovitnosti tamošnjih gozdnih tal, znaša glasom izjave gozdarskih izvedencev letni prirastek 6—8 da celo do 10 cbm na ha. Iz tega sledi, da znaša letni prirastek Gornjegrajskega okraja povprečno najmanj 205.920 cbm lesa.

Ker zahteva prebivalstvo Mežiške doline nujnejšo železniško zvezo iz Mežice, Črne in Bistriške doline na Ljubno—Radmirje, ter cestno zvezo iz Koprivne v Mežiški dolini na Solčavo, bi se v slučaju izgraditve te trase in ceste obrnil ves prevoz lesa teh krajev, ki obsegajo circa 10.000 ha gozdov na projektirano železnico. Ta prirastek bi znašal okoli 65.000 cbm lesa na leto.

Ker prereže ta železnica v nadaljni poti od Tuhinja na Kamnik in Kranj vse gozdove Kamniškega okraja, katerega gozdovi imajo 17.935 ha površine, ter 4089 ha pašnikov. Ker so tudi v tem okraju pašniki deloma že obraščeni lahko računamo površino gozdov Kamniškega okraja na 19.900 ha. Ako se računa letni prirastek v teh gozdovih na 5 cbm, dobimo circa 99.500 cbm letnega prirastka.

Površina gozdov Kranjskega okraja, ki gravitirajo na to železnico, in sicer občine Predvor, Senčur, Predoslje in Cerklje ter Jezerskega znašajo 14.500 ha. Prirastek je računati tu na 5 cbm pro ha na leto. Torej znaša skupni prirastek tega okraja 72.500 cbm na leto.

Iz tega je razvidno, da znaša letni prirastek na lesu, v tem od te trase prekoračenem teritoriju 442.900 cbm, kar bi dalo v slučaju, da računamo na vagon 20 cbm letno 22.142 vagonov, torej pri 300 delovnih dneh 74 vagonov na dan.

Na podlagi teh dejstev lahko ugotovimo, da je ta železnica že samo iz lastnega lesnega transporta rentabilna.

Za bodočnost naše industrije bo pa ta proga naravnost vitalnega pomena, ker ista prereže v velikem delu svoje dolžine ležišča visokovrednega premoga, ki se do sedaj ni mogla izkoristiti vsled pomanjkanja cenenege železniškega transporta.

Omeniti je tudi pojavljanje raznih drugih podzemeljskih zakladov, ki bodo skupno s premogom in lesom jamčili za stalne prometne dohodke železnici.

Za Mežiško dolino je najvažnejše izredno bogastvo na visokovredni svinčeni rudi. — Nič manj kot 12 svinčnih rudnikov je v obratu oziroma čaka na ugoden in cenen železniški prevoz, da se zamore ta tako važna montanska industrija Slovenije v popolnem razmahu razviti.

Iz tega moremo sklepati, da se povzdigne v teh krajih vrednost zemljišč in zemljiške rente najmanj za 100%, dalje vrednost lesa, ker odpade na ta način v velikem delu drag cestni prevoz. Da se bo dvignila močna lesna industrija, pri kateri bo pridobilo prebivalstvo stalno delo in zaslužek, ki ga sedaj išče v prekomorskih deželah. Naravno je tudi, da bodo bogata premogovna ležišča prisklajala k življenju močno montansko industrijo. Posebno je še pripomniti, da vsebuje prelog v teh ležiščih povprečno 1000 kalorij na en kilogram več kot trboveljski premog.

Po Južni Srbiji

(Dalje.)

Prvič sem pri tej cerkvi videl nekaj zvon iz turške dobe. Plitev železen zvonec, prav malo podoben našim zvonovom. Boljšega niso smeli napraviti pod Turki. Tudi zvonikov niso imele te cerkve. Sedaj postavijo tu in tam k cerkvi preprost, navadno lesen zvonik, vendar so tudi ti še redki. V tej cerkvi sem tudi prvič videl darove, ki jih pravoslavni nosijo v cerkev. Deli obleke — največkrat sem videl kot dar nogavice — so obešeni v bližini podobe kakega svetnika.

Pravoslavni imajo razen gori omenjene cerkve še tri, toda nobena od njih ni velika. Skrite so vse na levem bregu Vardarja.

Neprijetno spominja na Turke tudi Kuršumli-han, poslopje, ki je bilo menda prvotno trgovsko skladišče, toda kasneje ječa. Tu so bile celice, kjer so jetnikom dajali le kruh in vodo skozi odprtino, in celice, kjer so jetnike zazidali. Skupna večja bivališča so me spominjala na ječe na Spielbergu nad Brnom. Imel je Kuršumli-han tudi približno enako vlogo v Macedoniji. Sedaj popravljajo to poslopje. Namenili so ga za muzej ter so tudi že nanese na dvorišče nekaj najdenih rimskih sarkofagov in spominskih plošč. Predno bo iz tega dober muzej bo še precej Vardarja steklo. Vhod v to staro poslopje je bil na vse strani zaprt, toda moj spremljevalec je našel pota, da sva se splazila v notranjost.

Lepše kažejo turško preteklost mošeje. Nisem štel, koliko je v Skoplju še džamij, tudi nisem našel tega nikjer točno zapisane

Turistika

Za povzdigo tujskega in turistovskega prometa v teh romantičnih gorskih pokrajinah bo ta železnica brezdvomno neprecenljive vrednosti. Kajti, omogočila bo mednarodnemu turistu najkrajši dostop v Logarsko dolino, Kamniško Bistrico, Koprško sotesko in na gorske velikane Kamniških in Savinjskih planin. Nadalje bo ta železnica vezala tudi po najkrajši poti te pokrajine preko Kranja s Triglavskim pogorjem in Karavankami, na drugi strani pa preko Ljubljane in Kočevja z Gorskim Kotarom in divno našo jadransko rivijero.

Tranzitni promet

S to progo dobijo Češkoslovaška in Nemška Avstrija preko Zeltwaga, Spodnjega Dravograda, Gornjega grada, Kamnika, Ljubljane in Kočevja najkrajši in najcenejši železniški zvezo na naše jadranske luke Sušak—Bakar—Kraljevica.

Vsled tega bo ta proga poleg domačega prometa pritegnila na sebe tudi velik del tranzitnega prekomorskega prometa. Osobito bo pa tujski promet iz Nemčije, Češkoslovaške, Nemške Avstrije in Poljske pritegnjen po tej progi na naše s tako čudovitim južnim podnebjem oblagodarjeno Jadransko primorje v vsej dolgi obali od Sušaka do Kotora in Ulčinja.

Varnost prometa

Ta železniška proga pelje od Šmartna ob Paki (Rečička vas (naprej od Okonine—Radmirja ob levem bregu Savinje po trdem terenu in nima do mostu čez Savinjo med Okonino in Radmirjem oziroma Ljubnem nikakega večjega objekta. Most čez Savinjo je manjšega obsega. Tudi premostitev Nevilje, Pšate, Kokre in Kokrice spadajo med male in srednje objekte. Premostitev Save se vrši na že obstoječem železnem mostu tržiške železnice pri Kranju iz že gori navedenih razlogov.

Edini večji objekt je predor pod Javoršakom, ki veže Novo Štifo (Sv. Miklavž) v zgornji Savinjski dolini z Gornjim Tuhinjem v Tuhinjski dolini. Ta predor leži v ugodnejši geološki formaciji, kot pa predor Motnik—Trojane—Blagovica na trasi Polzela—Domžale, ki bi se morala že radi premostitvev v Motniški dolini izpeljati čez Motnik, ker bi drugače ne imela ta trasa nikakega tovarnega prometa. Kajti v Črnem grabnu in Radomeljski dolini se ne pojavlja premog in je morala ravno radi tega Dunajska železniška stavbna direkcija projektirati progo Polzela—Domžale čez Motnik in Blagovico. Tozadevni predor bi pa bil več kot 5 km dolg in bi ležal v lahko razpadajočih škrljavcih, kar je razvidno na od plazov odkritih delih pobočij pod in nad državno cesto v Črnem grabnu.

Dalje je proga Šmartno na Paki—Kamnik povsem krita proti topovskemu ognju, osobito pa velja to za vhod in izhod predora Javoršak med Novo Štifo in Zgornjim Tuhinjem, ki je povsem zavarovan tudi proti zračnim napadom.

Državnobrambeni ozir

Vsakdo, ki pozna terenske razmere na sedanji glavni prevoznici progi južne železnice v Savski soteski Zidani most—Ljubljana, mora uvideti, da je ta 64 km dolga proga pri sedanjem jako dobro razvitem zračnem boju jako ogrožena od sovražnih bombnih aeroplanov.

Vsled tega je nujno potrebno, da se zgradi v najkrajšem času iz Zagreba preko Krapine, Rogaske Slatine, Grobena in Celja proti

ogroženi zapadni državni meji nova popolnoma varna radijalna proga čez Gornji grad, Kamnik in Kranj, ki bode tudi iz Maribora in Dravograda lahko pristopna. Iz istega vzroka je tudi zgradba železnice iz Ljubna na Črno v Mežiški dolini, ter nove avtomobilne ceste iz Solčave na Koprivno v zgornji (zapadni) Mežiški dolini — ne samo iz gospodarskih ampak tudi iz vojno — varstvenih ozirov nujno potrebna.

Gradbeni stroški

Ta železnica je pretežno lahkega dolinskega značaja, ter je le v delu od Radmirja pri Ljubnem do Šmartna v Tuhinjski dolini srednjegorskega značaja z dostavkom, da ni razen mosta čez Savinjo in predora pod Javoršakom med Novo Štifo in Tuhinjem nobenega pomembnejšega stavbnega objekta.

I. Odprta proga:

- Proga Šmartno ob Paki do Radmirja pri Ljubnem 17,5 km à 1,650.000 Din 28,800.000 Din
- Proga Radmirje do Šmartna izvemši 4,5 km dolgi predor 15 km à 2,200.000 Din 33,000.000 Din
- Proga Šmartno—Kamnik 10 km à 1,650.000 Din 16,500.000 Din
- Proga Kamnik—Kranj 24 km à 1,320.000 Din 31,680.000 Din

Odprta proga skupno 110,055.000 Din

II. Predor Javoršak

4,5 km à 11,000.000 Din 49,500.000 Din

Skupni stroški: 159,555.000 Din

III. Stroški za načrte, trasiranje in količenje in razne trasne ter revizijske komisije

1,445.000 Din

Celokupni stroški 161,000.000 Din

ali povprečno 2,267.000 Din na 1 km proge.

GRADBENI STROŠKI MEŽIŠKE PROGE.

V gradbenem oziru potrebno je razdeliti to progo na sledeče gradbene odseke:

- Proga Prevalje—Mežica 7 km srednje lahka dolinska proga, 7 km à 1,650.000 Din 11,550.000 Din
 - Proga Mežica—Črna do Tople srednja gorska proga, 11 km à 2,200.000 Din 24,200.000 Din
 - Proga Topla—Bistra—Ljubno izvemši predor Travnika težka gorska proga, 17 km à 2,750.000 Din 46,750.000 Din
 - Predor Travnika, 5 km à 11,000.000 Din 55,000.000 Din
- Skupni stroški proge in predora 40 km 137,500.000 Din
- Stroški za količenje, načrte in komisije 1,000.000 Din

Celokupni gradbeni stroški 138,500.000 Din

Poudariti je, da je ta cenilni proračun sestavljen za prvotno progo, ter bi se stroški v velikem delu zmanjšali, če bi se gradila ta proga kot lokalna.

Pri tem pa poudarjam še posebno, da se je trasa Šmartno na Paki—Gornji grad—Kamnik podaljšala približno za 5 km vsled zahteve interesentov, da se ista izpelje skozi Gornji Tuhinj in Šmartno. To pa predvsem

urejuje najbolje prebavo, čisti želodec in čreva sigurno pa prijetno. I omoi v vsaki lekarni Din 4.—.

radi lažje eksploatacije premogovnih ležišč v Tuhinjski dolini.

Dostavljam, da bi se gradbeni stroški te proge znatno znižali, ako bi se ista gradila kot lokalna. Toda radi velike važnosti te železnice kot mednarodne transitne proge se je morala ista projektirati kot prvotna proga za brzovozni promet, ter odločno odsvetujem proti vsakem lokaliziranju iste.

Sklep

Železnica Šmartno na Paki—Gornji grad—Kamnik—Kranj ima povsem namen:

1. Da zveže po najkrajši poti Savinjsko, Paško in Misljinsko dolino preko Gornjega grada in Kamnika s Sušakom na eni strani, na drugi strani pa preko Kranja z Gorenjsko in Poljansko dolino.

2. Da odpre velike gozdove in rudinske zaklade Gornjegrajskega okraja, Mežiške, Tuhinjske, Bistriške in Kokriške doline, ter, da jih dovede po najkrajši poti do njih naravnih trgovskih emporij.

3. Da povzdigne te pokrajine v narodno-gospodarskem kakor tudi v industrijskem oziru in da povzdigne vrednost zemlje, zemljiške rente in dohodkov prebivalstva.

4. Da zveže po najkrajši poti vzhodne centre naše države s severozapadnimi in zapadnimi obmejnimi kraji, ter, da s tem poveča obrambno možnost naše ogrožene zapadne meje.

5. Da dobijo Češkoslovaška, Nemška Avstrija, ter južna Nemčija preko Zeltwaga, Dravograda, Kamnika in Ljubljane najkrajšo tranzitno progo na naše luke.

6. Da pospeši in povzdigne tujski in turistovski promet v Savinjskih in Kamniških planinah.

Zgradba proge Šmartno na Paki v Savinjski dolini—Gornji grad—Gornji Tuhinj—Kamnik—Kranj je iz narodno-gospodarskih in državarnostnih ozirov nujno potrebna, in se naj radi mednarodnega značaja zgradi tudi za promet z brzovlaki.

Najcenejša in najboljša je SODA-VODA z izvorno angleško

sifonsko „SPARKLET“ steklenico

»Gospod doktor, povejte mi za božjo voljo, kakšno bolezen imam!«
»S tem si ne ubijajte glave. Te se najbolj zanesljivo dožene pri raztelesenju.«

Albancev je v Skoplju precej, še več pa v okolici. To ljudstvo je po svoji večini odpadlo pod turškim pritiskom od krščanstva. Okrog 65 odstotkov jih je pomuslimanjenih. Četudi so kulturno zaostali, vendar so s pomočjo Turkov izpodirivali vztrajno krščanske Slovence in osvojili nešteto slovanskih vasi. Največje izgube so utrpeli Slovani v Metohiji po izselitvi tisočev družin, ki so bežale iz Peči in okolice v Vojvodino in druge severne kraje. Na njih mesta so prišli Albanci. Pa tudi drugod se je ta pritisk silno poznal. Marsikatera slovanska vas je postala albanska deloma po nasilju deloma po akomodaciji. Zanimivo je, da so Albanci prestopili v Mohamedovo vero ne samo po invaziji Turkov, ampak tudi kasneje. Mnoge vali so odpadle še-le pred sto leti. Da še sedaj so slučajni, da je v hiši oče še kristjan, sin pa musliman. Ti slučajni so pač redki, pripovedovali pa so mi jih kot resnične. S temi prestopi v zvezi je pojav takozvanih eramanov, nekakih kriptokatolikov. Na zunaj so muslimani, otroke pa krščujejo. Časte tudi Mater božjo ter hodijo na krščanska božja pota. Rod za rodom seveda bolj izgublja spomin, da so bili predniki kristjani in postanejo sčasoma trdni muslimani. Krščanstva se pač ne da pred svetom tajiti. Vseh laramanov (pisani, ker so na zunaj drugače in znatraj drugače) bi bilo — tako cenijo do 15.000. Bivajo na severni strani Skoplja, Črne gore in proti Prizrenu. V skopljanskem cerkvenem listu sem bral, da je celo slučaj, da hodža, ki kliče muslimane k molitvi sam potem moli rožni venec.

(Dalje.)

veliko tega naroda v naši državi. Poleg Turkov je pa tudi večina Albancev muslimanska. Za vse te je ustanovila država v Skoplju višje učilišče, medreso. Popoldne sva z vodnikom ki je z direktorjem medrese znan, ogledala prostor šole in konvikta. G. direktor nama je z veliko prijaznostjo razkazal vse prostore in razložil uredbo tega vzgajališča. Direktor je Bosanec, evropskega izobražen mož. Poleg vodstvenih poslov poučuje on v prvi vrsti arabščino. Za pouk služi po drugi strani medresa je po svojem sedanjem učnem načrtu realna gimnazija, kjer pa se poučuje potem tudi koran in kar mora sicer znati muslimanski hodža. Gojencev je sedaj 130 iz vseh strani naše države razen iz Bosne in Hercegovine. Vzdržuje jih večinomna država, ki plačuje za vsakega dijaka 600 Din. Nekaj je tudi neštudentov. Število gojencev bo zelo narastlo, ker so sedaj šele trije razredi. Urejen je ta konvikt čisto moderno in šoleki kabineti bolje opremljeni kot na gimnaziji. Gojenci — upa država — bodo postali dobri jugoslovanski državljani.

Zvečer sem šel poslušat albansko pridigo v katoliško cerkev. Katoličani imajo namreč prav čedno cerkev ob glavni skopljanski cesti. V mestu samem je malo čez tisoč katoličanov, toda župnija, ki jo upravljajo očetje jezuiti sega daleč po skopljanski oblasti. Večina katoličanov v Skoplju so Albanci. Služba božja je zato v srbohrvatskem in albanskem jeziku. Šel sem torej poslušat pridigo p. Zadrjene, pa razumel seveda tudi besedice nisem. Nič zato! Želel sem slišati to govorico in reči moram, da je blagolglasna.

Kaj je novega

KOLENDAR

Sobota, 4. avgusta. Dominik, Janez Vianney, Agabij, Protazij.

ZGODOVINSKI DNEVI

4. avgusta: 1921 je narodna skupščina razveljavila vse komunistične mandate. — 1910 je bil kardinal Sarto izvoljen za papeža z imenom Pij X. — 1914 je Anglija napovedala Turčiji vojno. — 1890 je umrl hrvatski pesnik Ivan Mažuranič. — 1792 se je rodil angleški pesnik P. Shelley. — 1846 se je rodil norveški kipar S. Sinding. — 1875 je umrl pisatelj H. Ch. Andersen. — 1912 se je na Vršču otvoril Dom SPD.

★ **Otvoritev postaje Jevnica.** Kakor smo že poročali, se vrši otvoritev novega postajališča v Jevnici dne 5. avgusta. Vlak odhaja iz Ljubljane ob 2.10. Udeležencem je dovoljena polovična vožnja, toda le pod pogojem, ako ima dotičnik potrjeno pripravljalnega odbora, da se je otvoritve res udeležil.

★ **Na Sv. Višarje se odpelje danes jutraj ob 7.30 z glavnega kolodvora 800 romarjev in romarice pod vodstvom SKZZ.** Posebni vlak se vrne v Ljubljano jutri, 5. avgusta ob 5.18 popoldne.

★ **Ivan Milčinov pobegnil v Italijo?** Neki Zagrebčan, ki se je v četrtek vrnil iz Kranjske gore, pripoveduje, da sta dva turista nedavno hodila po obmejnih gorah, kakšne dve uri daleč od Kranjske gore. Že v bližini italijanske meje sta zapazila visokega človeka, oblečenega v popolnoma novo turistovsko obleko z vsemi turistovskimi potrebščinami. V njegovem spremstvu je bil drug manjši človek, oblečen v navadno, že obrabljeno obleko, kot kak gorski vodnik. Oba turista sta se spomnila na obraz organizatorja atentata na načelnika Laziča Ivana Milčinovala, čigar slika je bila priročena v časopisih, in sta spoznala v visokem turistu Milčinovala. Pričela sta iti polagoma za njima. Ko sta ona dva videla, da jih ta dva zasledujeta, sta naglo pobegnili. Zasledovalca sta nekaj časa tekla za njima, kmalu pa sta izgubila sled, nakar sta odšla do orožniške postaje in tam povedala, koga sta videla v planinah. Tudi orožniki so se takoj podali na zasledovanje, toda bilo je zaman. Milčinov je najbrž že izginil za varno italijansko mejo.

★ **Pretrčaliv prizor na železniški progi blizu Zagreba.** V četrtek med 5 in 6 jutraj je bil nadzornik proge med mestom Susedom in Zaprešičem Josip Jugović priča groznemu prizoru. Opazil je, kako se je neki mož vlegel na tir tako, da bi mu vlak odsekal glavo. Jugović je takoj stekel k njemu, da bi ga rešil, toda zagrebški vlak ga je prehitel in ko je prišel k moškemu, je že zapazil njegovo glavo, ki se je trkljala med tračnicami. Človek brez glave se je nenadoma dvignil, iz vratu pa se mu je pognal curek krvi do dva metra visoko. Ko je vstal, je napravil korak ter se takoj nato zvrnil vznak v jarek poleg tračnic. Jugović je ves prestrašen obvestil o samoumoru poveljnika orožniške postaje v Vrapču Imbra Totha. Ta je na podlagi dokumentov, ki so jih našli v žepu samomorilca, ugotovil, da je samomorilec identičen z 42 letnim elektrotehnikom Josipom Schönnerjem, rojenim v Krškem. Samomorilec je imel s seboj tudi neki zagrebški časopis, kjer je opisana neka ljubavna žaloigra v Mostarju. Naslov članka je Schönner označil s pšico. Iz tega in iz nekkih zapiskov, najdenih pri njem, sklepajo, da gre tu za samoumor zaradi družinskih razmer ali zaradi nesrečne ljubezni. Oblasti bodo ta precej zagonetni slučaj še preiskale.

★ **Razpisane poštne službe.** Razpisana je služba pogodbena poštarija v Golniku (V-2). Jamčevina 400 Din. Letni prejemki: redna plača 3000 Din, doklada 1500 Din, za brzojav in telefon 360 Din, za odpravljanje in prevežanje pošte izven uradnih ur 364 Din, za prenašanje pošte 6570 Din, za selsko dostavo 6132 Din. — Pogodbena pošta Vratušinec (IV-2). Jamčevina 600 Din. Letni prejemki: redna plača 4800 Din, doklada 2400 Din, za prenašanje pošte 1200 Din. — Kotoriba. Jamčevina 1200 Din. Letni prejemki: redna plača 13.800 Din, doklada 6900 Din, za telegraf in telefon 360 Din, za prenašanje pošte 3000 Din. — Cirkovci (III-2). Jamčevina 800 Din. Letni prejemki: redna plača 6600 Din, doklada 3300 Din, za prenašanje pošte 2000 Din, za selsko dostavo 2106 Din. — Prošnje s prilogami naj se vlagajo na pošto ravnateljstvo v Ljubljani do 15. avgusta 1928.

★ **Prvi jugoslovanski parnik na potu v Argentino.** V četrtek ob 6 popoldne je krenil s Sušaka v Južno Ameriko naš trgovski parnik »Izdrade«, last »Atlantske paroplovne družbe Ivo Račić«. Je to prvi jugoslovanski parnik, ki pluje neposredno v Argentino. Promet med našimi pristanišči in Južno Ameriko se bo vršil redno vsaka dva meseca. Umevno je, da je bil prvi odhod parnika »Izdrade« na daljno pot združen s primerno slovesnostjo. Za vzpostavitev te proge imajo predvsem mnogo zaslug naši južnoameriški rojaki.

★ **Huda nesreča v cirkusu »Kludsky« v Zagrebu.** V cirkusu Kludsky, ki gostuje zadnje dni v Zagrebu, se je pripetila v četrtek popoldne huda nesreča. Dreserja divjih zveri

Oskarja Mirova je napadel divji afriški bik, ga nabodel z rogovi in ga težko poškodoval. Mirova so vsega razmesarjenega prepeljali v bolnico, kjer bo moral prestopiti operacijo.

★ **60 leten starček — defraudant.** V Osijeku je 60 letni uradni sluga Nikola Radonič poveril 2500 Din, ki bi jih moral nesti na pošto. Za njimi je izdana tiralica. Da šestdesetletni starček, ki je bil vse življenje pošten in ki bi moral kmalu v pokoj, napravi kaj takega, je dovolj žalostno znamenje našega časa. Za 2500 Din je mož žrtvoval svojo pokojnino in svojo čast.

★ **Spopad s tihotapeci.** Blizu Sušaka je hotelo v četrtek jutraj priti na našo stran več italijanskih tihotapev. Italijanski finančni stražniki so streljali za njimi in enega ranili. Enemu se je posrečilo pobegniti na naše ozemlje, kjer je bil aretiran. Naše finančne oblasti o tem nečistoč dajo še nikakih podatkov.

★ **Gasilska slavnost v St. Vidu.** Jutri v nedeljo se vrši v St. Vidu nad Ljubljano proslava štiridesetletnice tamkajšnjega gasilnega društva. S proslavo je združena tudi velika gasilska vaja Savske gasilske župe. Vaja prične ob 3 popoldne. Po gasilski vaji se vrši v ljudskem domu velika ljudska veselica. Prav gotovo je, da gasilci zaslužijo pozornost občinstva in je želeti, da bi njihova prireditev lepo uspela.

★ **Kdor se hoče navžiti svežega zraka** ob lepem razgledu po celi Dolenjski, naj pohiti v nedeljo v Višnjogor, kjer si bo lahko ogledal podzemski rov, ki veže stari grad z mestom. Višnjogorci bodo ob tej priliki postregli došlim gostom z dobro jedjo in pijačo, katero si bo lahko vsak privoščil iz originalne polževe lupine.

★ **S kamnom so ga ubili.** V bližini Šibenika so počakali kmeta Petra Zagorca v zasedi trije kmetje iz dalmatinskega Zagorja in ga s kamnom hudo ranili v trebuh. Zagorca so v šibeniški bolnici operirali, vendar pa je kmalu nato umrl.

★ **Pri lenivosti črev, kataru v želodcu in črevih, steklini v nožranosti debelega črevesa,** nagnjenju k vnetju slepiča odstranjanja naravnega »Franz-Josef« grenčica naglo vsako zastajanje v organih spodnjega telesa in to brez bolečin. Dolgoletne izkušnje v bolnišnicah dokazujejo, da raba »Franz-Josef« vode izbornu urejuje delovanje črev. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

★ **Vred železni in v črevesu ozdravite** lahko z Radensko mineralno vodo. Pijte dnevno po tri čaše prekuhanje in zopet ohlajene vode.

Največja orlovska prireditve na Dolenjskem

bo letos v Novem mestu, jutri v nedeljo 5. t. m.

Prireditve se udeležijo zmagovalna vrsta za prehodni prapor S. O. Z. Sv. Peter v Ljubljani, s praporom, zastopstvo društva »Katarina Zrinjska« iz Karlovca itd. — V zadnjem trenutku vabimo še enkrat bratske odseke in krožke ter vse prijatelje naše mladine, da pridejo na ta največji praznik novomeškega in šmihelskega Orla. Udeleženci naj si dobro ogledajo izbošene zastave. Polovična vožnja po vseh dolenjskih progah je dovoljena. Narodne noše se zberejo ob četrta na devet pred Rokodelskim domom, istotam naraščajo. Člani in članice, razen onih, ki pridejo od ljubljanske strani, naj bodo zbrani ob pol osmih na novomeški postaji. Ob pol devetih naj bo vse članstvo, naraščajo, narodne noše in drugi udeleženci v kapiteljski cerkvi. V splošnem naj se vpoštevata navodila rediteljev. Glavni spored prinašamo na drugem mestu, razviden je pa tudi s plakatov.

Ljubljana

NOČNA SLUŽBA LEKARN

V noči na nedeljo: Sušnik na Marjiniem trgu in Kuralt na Gosposvetski cesti.

○ **Otroci iz Westfalskega porenja** pridejo v Ljubljano v sredo 8. avgusta ob pol 12. Prosimo po možnosti, da bi prišli znanci in prijatelji k sprejemu na postajo, kjer se bodo otroci razšli. Otroci, ki gredo na svoje bivanje v Trzlič, izstopijo že v Kranju. Otroci, ki potujejo proti Trbovljam, Zagorju, Zidanemu mostu, Celju in Mariboru se odpeljuje iz Ljubljane že ob 12.13, oni pa, ki potujejo na Dolenjsko, pa ob 11.50. V Ljubljano pridejo z Brezlj, kamor dosepejo že prejšnji večer. Na Jesenicah pa pride vlak 7. avgusta ob 15.43. Na Jesenicah jim pripravljajo katoliške organizacije sprejem in malo pogostitev. Na Jesenicah bodo nastopili

tudi s petjem in simboličnimi vajami otroci iz Gladbecka pod vodstvom g. Tensunderna, kateri spremlja mladino na poti v domovino. Vljudno vabimo Jeseničane k tej prireditvi in Ljubljance k sprejemu v Ljubljani.

○ **Smrt v vodi.** Na »Spici« se je večeraj popoldne pripetil žalosten smrten slučaj. Nekako ob trideset na štiri se je prišla kopat v Ljubljani 17 letna krojaška učenka Rozalija Križman, hčerka delavca pri Naglasu, Josipa Križmana, stanujoča v Švabičevi ulici 1. Deklica se je podala v vodo. Prišla pa je le do kolen, ko je obupno kriknila in nezvestna padla v vodo. Takoj so jo navzoči plavalci potegnili iz vode k bregu in jo poskušali obuditi z umetnim dihanjem. Toda ves trud je bil zaman, kajti deklica se iz nezvesti ni zbudila. Tovarnar Henrik Franzl in tesarski mojster Martinc sta takoj obvestila o slučaju rešilno postajo, ki je poslala na lice mesta rešilni avto. Med vožnjo v bolnico pa je deklica izdihnila, nakar je rešilni avto prepeljal deklico v vežo Mestnega doma, kjer se je vršil komisionelni ogled. Policijsko komisijo sta tvorila zdravnik dr. Avramovič in uradnik Mislej. Komisija je ugotovila, da je deklica zadela v vodi kap, nakar se je onesveščena zgrudila v vodo. Na odredbo zdravnika dr. Avramoviča so truplo deklice prepeljali na njen dom. Rajna Rozalija je bila navdušena in požrtvovalna članica trnovskega orliškega odseka, zato jo bodo zelo pogrešali. Svetila ji večna luč!

○ **Dvanajstletni tat.** O Lovrenčku K. iz Spodnje Šiške so časopisi že večkrat pisali, da je klub svojim 12 letom zelo nagnjen k tatvini. Fantiček ukrade vse, kar le more. Pred kakimi štirinajstimi dnevi je v Retafah brskal po obleki kopalcev in nekemu uradniku ukradel nekaj denarja. Tatu je policija šele sedaj izsledila in Lovrenčka aretirala. Lovrenček je moral v zapor in ljudje, ki so imeli večeraj opravke na policiji, so slišali njegov obupni jok v policijskem zaporu. Končno se je deček pomiril in zaspal. Izročili ga bodo staršem.

○ **Mlad vlomilec in njegov brat.** V noči na petek je bil izvršen v stanovanje kamnoseka Dominika Battelino vlom. Vlomilec je odnesel nikelnasto uro, dežnik, par moških čevljev, več ključev, klešče in celo okno. Vse stvari so skupaj vredne okrog 500 Din. Jutraj, ob trideset na osem, pa se je zgasil pri Battelinu neki Karel S., ki je vse te stvari prinesel nazaj. Povedal je, da je našel stvari pri svojem mlajšem bratu Francetu, ki je ponoči vlomil pri njem. Vlomilec je povedal svojemu bratu o vladu, nakar mu je ta stvari odvzel in jih vrnil lastniku. Policija je tatinskega Franceta seveda aretirala in sedaj preiskuje, če je ta zakrivil tudi še kako drugo tatvino.

○ **Razstava ročnih del tečajnikov naraščaja Rdečega križa** se vrši danes popoldne na obrtni šoli v pritličju, desno, soba 6.

DR. SEKULA JOŽE

spet ordinira od 8—9 in od 13—15

○ **Pojasnilo.** Pisarna Prosvetne zveze je razposlala vsem damam in gospodom, ki so se udeležili potovanja po Franciji, položnice s prošnjo, da poravnajo označeno vsoto. V tej vsoti so obseženi razni manjši stroški, ki jih je vodstvo plačalo med potjo za skupino in niso bili plačani že s potnino (prevoz prtljage, metro itd., eventualno še za vizum ter vozni listek od državne meje do Ljubljane). Toliko v razumevanje pisma Prosvetne zveze. Na razpolago je še šest fotografij skupine v Lurdu pri g. dr. Fabijanu. — Vodstvo potovanja.

V nedeljo 5. avgusta 1928 v Žiri, kjer se vrši proslava 20 letnice orlovskega društva skupno z okrožno prireditvijo škofjeloškega orlovskega okrožja. — Bog živi!

Maribor

○ **Iz tajne seje mestnega občinskega sveta.** V občinsko zvezo se sprejme večje število prosilcev. — S prvim aprilom prihodnjega leta se odpove najeminska pogodba glede Kiffmannove hiše in se preseli tjakaj mestno knjigovodstvo. — Restavracijski vrt na trgu Svobode se za leto dovolil, za prihodnje leto pa se dovoljuje preklči. — Predelala se je tudi pogodba med mestno občino in reflektanti da delavski hišice ter so se tozadevna pooblastila dala odseku klubovih načelnikov. — Vsak reflektant bo dobil dva tiskana izvoda pogodbe; enega bo obdržal lahko zase, drugega pa bo podpisal, če pristane seveda na pogodbo. — Tudi se je v tajni seji dosegel sporazum glede oddaje delavskih hišic.

○ **V Hoče** pojdejo v nedeljo vsi Mariborčani, ki se zanimajo za napredek orlovstva. Telovadni nastop priredi Mariborsko orlovsko okrožje. Iz Maribora pojdemo z vlakom ob 13.25. Orli gredo že z dopoldanskim vlakom ob 9.20. Polovična vožnja je dovoljena. Na postaji kupiš cel vozni listek z mokrim žigom, na zletišču pa dobiš potrdilo o udeležbi in se vrneš z istim voznim listkom nazaj v Maribor. Vrnemo se ob 21.51.

○ **Dečki se vrnejo!** V torek dne 7. avgusta se vrne po enomesečnem letovanju ob morju deška ferialna kolonija v Maribor. Stariši naj pridejo omenjenega dne ob 10 zvečer na glavni kolodvor po svoje sinčke. Gotovo so radovedni, kako so zagoreli in zadovoljni.

○ **Neznana utopljenka.** Večraj so potegnili na Spodnjem Pobrežju iz vode neznano utopljenko. Zenska je stara 50—60 let; sodeč po obleki, je rev-

nega stanu. Na podlagi raznih okoliščin se domneva, da ni bila dolgo v vodi. Prepeljali so jo v mrtvašnico na Pobrežje. Prizadeti naj se obrnejo radi ugotovitve identitete na orožniško postajo v Studenčih.

○ **Prinesel je meso, odnesel pa uro.** 24 letni Karl E. je prefrigan dečko. Posameznim hišnim gospodinjam hodi meso na trg in ga prinaša domov. Te dni pa je nenadoma nekaj spreletel; ko je prinesel meso Eni M., stanujoče v Smetanovi ulici 46, ni bilo nikogar v hiši. Brž ugrabi uro, ki jo je zagledal na mizi, ter jo pobriše. Fant pravi, da jo je kupil. Če bo ta izgovor držal, pa ne vemo.

○ **Smrtina kosa.** Umrl so: Valerija Tratnik, stara 22 let. Pogreb bo jutri ob 16. uri. — Avgusta Planinšek, soproga pisarniškega ravnatelja, stara 56 let. Pogreb bo danes ob pol 17. uri. — Rodož Anton, delavec, 62 let star. Pogreb danes ob 17. uri.

Celje

○ **Škol krški prevz.** g. dr. Srebrnič se je na povratku od konsekracije novega lavantinskega škola prošil popoldne pripeljal z brzovlakom v Celje, kjer je bil gost svojega svaka g. dr. Godnič ter g. celjskega opata Juraka. Večraj jutraj se je prevzvišeni preko Zagreba vrnil v svojo škofijo.

○ **Polzela.** Jutri v nedeljo 5. avgusta nas posejijo celjski Krekovi. V dvorani pri Čimpermanu bodo ob 4. uri popoldne igrali veseloigro »Nečak kot strice«. Polzelčani in sosednje župnije se pripravljajo, da z obilnim obiskom pokažejo svojo naklonjenost požrtvovalnosti celjske mladine.

○ **Dve tatvini.** Dr. Alfred Juhartu v Cankarjevi ulici 3 je bilo v času od 26. julija do 1. avgusta s podstrešja ukradenih 6 platnenih rjuh v vrednosti Din 600. Rjube nosijo monogram A. I. Dalje sta mu izginili dve moški srcaji, ena bela platnena ter ena zelena turistovska. — Krivec Ciril, hlapec pri zalogi pive Zagode v Gaberju, je 2. avgusta razvažal pivo raznim naročnikom po Gaberju in Sp. Hudinji. Pri tem mu je nekdo izmaknil cel zaboj piva t. j. 25 pol-literskih steklenic v vrednosti Din 250.

Hrastnik

Avtomobilna nezgoda. V petek je avto g. Miloša Hercoga prišel na eni strani med dva voza in zid na drugi je nasproti privozil po stranskem tiru poln vagon stekla trčil ob avto in ga zdrobil. Človeških žrtev ni bilo.

Slovenska Krajina

Zupanski tečaji v Slovenski krajini. Odbor mariborske oblasne skupščine je priredil tri enodnevne zupanske tečaje in sicer v Dolnji Lendavi, Murski Soboti in Beltinju. Obisk dober, tečajniki zadovoljni.

Nesreča pri mlatinici. Ivanič Ludovik, 17 letni kovaški vajenec, je pomagal pri mlatinici v Cernelavcih pri M. Soboti. Po neprevidnosti mu je prišel prijel nogo in mu celo odtrgal. Takoj so ga prepeljali v bolnico v M. Soboti, kjer je med operacijo izdihnil. V četrtek 2. avgusta so ga položili k večnemu počitku na tukajšnjem evangeličanskem pokopališču.

Senzarica. Dne 2. avgusta okrog pol desetih je bilo v Muski Soboti vse na cesti. Nad mestom je namreč plavalo nič manj kot osem aeroplanov. Šli so v smeri proti Madjarski.

Dopisi

Sv. Jedert nad Laškim. — Silen vihar je pridivil dne 2. avgusta ob 16 od severozahoda. Napravil je škodo zlasti na drevju. Sadej, ki ga je itak malo, je otrešel, da so ga nabrali polje kose. Lomil je veje, podiral ali razčesal drevesa, osmukal brajce z lepim grozdem. Metal je opeko s streh, potrgal radijske antene. Po četrti uri je spet posijalo sonce in zrak se je ohladil.

Prireditve in društvene vesti

Vsaka objava pod tem naslovom se mora plačati in sicer prvih 15 besed po 25 par, vsaka nadaljnja beseda po 3 Din.

Koles. klub »Edelweiss« Maribor ima v nedeljo dne 5. avgusta veliko letno veselico v Radvanju v gostilni Pschnuder. Vstopnina 5 Din. Od glavnega trga vozi stalno avtobus na veselični prostor. Vsi prijatelji so srčno povabljeni.

Pevski zbor učiteljskega UJU v Ljubljani priredi 12. avgusta v Mariboru koncert v veliki dvorani hotela »Union«. Predprodaja vstopnic je od ponedeljka dalje v trgovini Zlate Brinškove in Höferja. — Opozorjamo članstvo, da se prične pevski tečaj za mešan zbor v torek točno ob 8 na moškem učiteljsku v Ljubljani. Navzočnost vseh je neobhodno potrebna.

H. Gambirnu pojdemo jutri k veselici nižjih poštinskih uslužbencev. Začetek ob 15. Ob 20 keglanje! **Aljažev klub.** V nedeljo bo sv. maša v kamniški Bistrici ob 4.

Koncert moškega zbora »Dravec« iz Maribora v Begunju v nedeljo 5. avgusta ob 15. uri.

Gasilno društvo v Višnji gori je dokončalo priprave za sprejem gostov ob priliki 450 letnice obstoja mesta. Okoli gradu je za goste prirejen senčnat prostor, kjer se bodo lahko tudi pozabavali. Tudi električna luč je napeljana, kar bo gostom omogočilo, da bodo brez truda prispeli na drugi del večernega vlaka ob 9.30, ki vozi iz Višnje gore proti Ljubljani. Točil se bo pristni dolenjski cviček, pripravljani bodo pravi krški rakli itd. Gostom je dovoljena tudi polovična vožnja.

Izpred sodišča

Sam se je kaznoval.

Do nedavna je živel oče Peter brez kazni in verjetno je, da bi bil tudi naprej, ko se ne bi zgodilo, da je slučajno neke našel staro puško. Pa je oče Peter skrbno ogledoval najdeno puško in jo preizkušal na vse načine, dokler se puška ni sprožila — pa Petru prestrelila »ta boljše« obleko in še kožo povrh. Seveda so za nezgodo zvedeli tudi orožniki. Pobrali so Petra, kako in kaj, toda oča Peter ni mogel pokazati orožnega lista. Saj ga ni nikdar imel in ne potreboval, kajti je povedal, da se obstreli tudi brez orožnega lista lahko. Sodnik mu je to rad verjel, toda poučil ga je, da se kljub temu ne bi smel. Zato da bo plačal globo 50 Din. Mož je bil sicer mnenja, da se je kaznoval že sam, ko je »ta boljše« obleko skvaril in kožni opraskal, ter da bi ga zato sodnja lahko v miru pustila, toda globo je kljub temu ugovoru rad poravnal.

Za tuje črhe boste sedela.

Tam za vodo trgujeta s starino mati in sin. Kaj dolgočasen poklic je to in ne nese dosti. Sproti si služita grenak vsakdanji kruh. Tako sta povedala, ko sta stopila oni dan pred sodnika. Kupila sta bila namreč od nekega neznanca večjo množino raznega blaga, zlasti kuhinjske posode. Pripravana sta bila, da je kupčija v redu, ker se je mož, ki je blago prodajal, zelo »šimil« noli. Blago pa je bilo ukradeno, ter se kot tako ne sme prodajati niti kupovati. Zato sta dobila: mati 250 Din ali 5 dni zapora, sin 200 Din, oziroma 4 dni zapora.

† Jovan Avakumović

Dne 3. avgusta ob 1 ponoči je v zdraviliškem domu v Rogoški Slatini nenadoma umrl g. Jovan Djuro Avakumović, bivši predsednik ministrskega sveta.

Pokojnik je bil rojen 1. januarja 1841 v Beogradu. Za narodnega poslanca je bil izvoljen 1. aprila 1893. Dne 29. maja 1903 je postal predsednik ministrskega sveta in je kot tak izvedel detronizacijo Obrenovičev ter postajal na prestol velikega pokojnika kralja Petra I. Osvoboditelja. Po izvršenih novih volitvah 9. septembra istega leta je podal ostavko na položaj predsednika vlade, ostal pa je še nadalje poslanec vranjskega okrožja, v katerem je bil med svojimi volivci zelo priljubljen. Zadnja leta je živel kot ministrski predsednik v pokoji v Beogradu. Dne 9. julija je prišel s svojo hčerko na oddih v Rogoško Slatino, kjer se je povsem dobro počutil. Tu je veliko obdeval z g. Janom Schreyem iz Ljubljane. Se v četrti zvečer sta se pogovarjala v prijateljskem pomenku, nakar ga je pozneje v sobi zadela kap. Pokojni predsednik Avakumović je bil odlikovan za svoje narodne zasluge z najvišjimi odlikovanji.

Njegov pogrebni spreved se bo vršil danes 4. avgusta ob 11 dopoldne izpred cerkve Sv. Križa na kolodvor, odkoder prepeljejo truplo v Beograd.

Sport

OLIMPIJSKO PISMO.

Lahkotletske tekme se bodo vršile še do nedelje. Se vedno prihajajo množice, da navdušujejo svoje zastopnike. Rekordir padajo. Danes je prvič polna olimpijskem jamboru zastava slovenskega naroda: Poljakinja H. Konopacka je postavila nov rekord v disku. Godba je zaigrala poljsko himno. Uspehi: I. Konopacka, Poljska 39.17 m; II. Copeland, Amerika 36.33; III. Henlein, Nemčija 35.56.

Tudi v teku preko zapreke je bil pravkar nov svetovni rekord postavljen. Weightman iz Južne Afrike je pretekel progo 110 m z zaprekami v 14.6 sek. Finale se bo vršil jutri.

Hubbard je bil v skoku na daljavo od desetih tekmovalcev premagan. Novi olimpijski champion je Amerikanec E. Ham. Skočil je 7.73 m. Drugi: Cator, Haiti 7.58; tretji Bates, Amerika, 7.40.

Zanimanje za finale na 800 m je bilo izredno veliko. Saj so bili na startu: Lowe, Hahn, Engelhard in drugi. Hahn je do konca vodil, toda naenkrat ga prehite po vrsti: 1. Anglež Love, 2. Šved Byhlen, 3. Nemec Engelhard. Prvi je zmagal v 1.51.8; nov olimpijski rekord.

Finale na 100 m za dame je prinesel zmago Američanki Robinson. Čas 12.2 sek. Drugo in tretje mesto sta dosegli dve Kanadčanki, četrto in peto dve Nemki.

Baš v tem času, ko to pišem, se vrši tretji predtek za 5000 m. Narod kriči. Predvsem Nemci vzpodbujajo svojega Kohna. Nurmiju in Wideju, ki sta tik za Kohnom ne kriči nikdo — in vendar: sta že pred njim. Ljudstvo se zabava, okrog stadiona plapolajo stotere zastave, na stebri ob maratonskih vratih pa se kadi iz žrtvenika. Sedaj tečejo skozi cili: Smith Wide, Johnston, Nurmij. Med temi in med Ritolo bo tekma za prvo mesto.

V predtekkih na 200 m so se izkazali kot najboljši: Legg, Južna Afrika 21.3; Schüller, Nemčija; Paddock, Amerika in Körnig, Nemčija.

Jugoslovenci so se prijavili k raznim panogam. Na sporedih so tudi zaznamovani. Vpliva pa neugodno, da dosedaj še nikdo ni nastopil.

TUNNEY OSTANE SVETOVNI PRVAK.

Pisali smo, da je Novozelandski Heeney pozval Tunneya na boj za svetovno prvenstvo. Tunney je poziv sprejel, in reklamni boben je začel delati. Rekli so, da T. ni tak kot je bil prej, H. pa da je boljši kot prej. S tem so hoteli oba nekako izenačiti in zanimanje za boj poživeti, torej blagajno bolj napolniti. Vsi veščaki so rekli že naprej, da bo T. zmagal; šlo je le za to, ali bo zmagal z k. o. ali pa se bo moral zadovoljiti z zmago po točkah. H. je hud napadalec, a T. je ravno v obrambi največji mojster, kakor nam je pokazal že boj s Dempseyem; on zna tudi silovito napadati, a dobro ve, da umetnost boksarja ne obstoji samo v udarcih, temveč morda še bolj v tem, da se udarcem nasprotnika ognem in ga nato v pripravnem trenutku »zmečkam«. T. je »duševni bokser«, ima nedoseženo tehnično udarac in vsestransko rutiniran, dočim je glavno orožje Novozelandsca močna pest in strahovit udarec; temu udarcu ogniti se je bila prva naloga Tunneyeva.

Arena v New Yorku ni bila tako polna kot sicer pri svetovnih prvenstvenih borbah; boj ni »vlekel«, kakor pravimo. Splošno so namreč mislili, da bo T. zmagal. Tudi »radio« je veliko dolarjev odnesel. Gledavcev je bilo 60.000, za take boje ne ravno dosti. Posebno pozornost je vzbujal Dempsey, potem pa stari svetovni prvak Jim Corbett. Vse polno je bilo tudi drugih boksarjev, prava najboljša bokserjska zabava.

T. je bil sicer 5 kg lažji kot H., a za 8 cm višji, razsežnost njegovih rok za 10 cm večja. Ta razlika pomeni pri prvotnem bokserju prav posebno veliko. Boj je bil dolocen na 15 rund.

Tako je bilo, kot so pričakovali, T. je zmagal. Prva runda neodločena. V drugi rundi je T. boljši. — Runda trajajo po 3 minute, odmor med njimi je 1 minuta. — Tretja runda je za T. nevarna, H. ga vrže med vrvi, a T. si brž opomore. V peti rundi je T. Novozelandska z udarci naravnost bombardiral, H. je na tleh, a se brž dvigne. Šesta runda je za T. zopet nevarna, H. napada z ogromno silo. Sedma runda beleži zadnji velik napor Heeneyev, potem je pa kmalu ven. V osmi rundi se H. samo brani, izogiba se nasprotniku in videti je, da je zgubil vsako upanje na zmago. Bil je že ves »groggy« (od napa vseh pijan in omahujoč). Upal je pa, da se bo pretolkel vsaj skozi vseh 15 rund. Oko močno oteklo, obraz s krvjo polit, T. je udaril, kadar je hotel in kakor je hotel in kamor je hotel. Boj je bil prav za prav že pri kraju. V deveti rundi udarci Tunneya, H. se komaj še brani. V deseti rundi ista slika, H. ne udarja več, samo tipa se po obrazu nasprotnika, gong ga reši. Z zadnjjo močjo se vrže v enajsti rundi H. na Tunneya, a T. ga zadržati in obdeluje njegov obraz, ki je samo še ena sama krvava rana. H. pade na kolena in se ne brani več, T. ga vrže med vrvi. Krvavec visi H. v vrveh, »odnik se ga usmili, 8 sekund pred koncem runde, in proglasi T. za zmagovalca.

T. se je izkazal zopet za najboljšega bokserja sveta. Rojen je 1. 1898, njegov boj s Heeneyem je 63. boj v devetih letih, odkar boksa. Svetovno prvenstvo je dobil 23. sept. 1926 v boju z Dempseyem v Filadelfiji, in je branil z uspehom svoj naslov 22. septembra 1927, zopet proti Dempseyu.

Manager Tex Rickard naznanja, da znašajo netodohodki 521.400 dolarjev, stroški pa 721.000 dolarjev, diferenca je njegova zgruba. — T. je dobil 552.000 dolarjev, H. 100.000. Torej se bo H. za bolečino že potolažil; 100.000 dolarjev je 5.600.000 Din. 3500 oseb je imelo proste vstopnice, med njimi 422 časnikarjev.

JUNIORSKE NOGOMETNE TEKME.

Na igrišču SK Ilirije se danes in jutri odigra prvo kolo letošnjih juniorskih tekem za prehodni pokal SK Ilirije. Razvrstitev tekem prvega kola je naslednja:

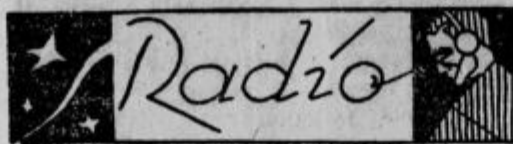
danes ob 18 Svoboda:Mladika,
jutri ob 9 Slavija:Savica, ob 16.30 Jadran:Reka,
ob 18 Ilirija:Mars.

Mariborski udeleženci: Železničar, Maribor, Rapid in Svoboda prično s tekmami istotako jutri. Zmagovalca mariborske in ljubljanske skupine bosta prišla v finale.

O kakovosti sodelujočih 12 klubov za enkrat ni še točnih podatkov. Svoboda, Slavija, Savica in Reka izmed ljubljanskih klubov so se prvič prijavili k tekmovanju. Juniorji Ilirije so si doslej vsa leta priborili zmago in pokal; ali imajo tudi letos izgleda na končno zmago, ni tako gotovo, ker so nekateri najboljši moči juniorskega moštva odrasle, oziroma so prešle v I. moštvo, tako Šiška, Neli, brata Černe itd. Juniorji Maribora, Železničarjev in Rapida veljajo po dosedanjih nastopih vsi za prav dobre, vendar bo tudi v Mariboru šele po odigranju prvega kola mogoče dobiti pravo sliko o izgledih posameznih klubov in vobče o kakovosti naših juniorskih moštev. — Kakor prejšnja leta se more tudi letos pričakovati v pokalnem turnirju dobrih iger in v srečanjih močnejših nasprotnikov celo tekem, ki po lepoti presejajo veliko večino naših takozvanih prvorazrednih tekem.

RAZSTAVA PSOV NA BLEDU.

Da vidijo tuji uspehe naše kinologije, se je odločil »Klub ljubiteljev brakov« prirediti letos na Bledu razstavo, ki pa ne bo odprta samo za pse brake, marveč za vse vrste psov. Vršila se bo v nedeljo 26. avgusta ob 9. uri zjutraj do 18. ure zvečer na vrtu g. Frana Štupice, med gostilno Štarkel in vilo Maca, Vidovdanska cesta. Na to prirediteljev opozarja podpisani odbor že sedaj vse ljubitelje in lastnike čistokrvnih psov. Na razstavi se bodo ocenjevali psi samo glede zunanjosti in imajo dostop vsi psi v starosti od 8 mesecev dalje brez razlike spola ali pasme in ne glede na to ali imajo rodovnik ali ne. Seveda je pripeljati na razstavo le take pse, ki kolikor toliko odgovarjajo znakom svoje pasme. Ocenjevali bodo pse sodniki, ki so avtorizirani od »Jugoslovanskega kinološkega saveza«. Kdor hoče razstaviti svojega psa, naj pošlje podpisanemu odboru pismeno prijavo, kjer je navesti ime psa, spol, starost, pasmo i nkratek opis (barva, dlaka). Za prijavo ni plačati nič. Do 20. avgusta prijavitelj psi pridejo v tiskani seznam. Psi, ki niso bili do tega roka prijavljeni, se sicer lahko privedejo na razstavo in bodo tudi ocenjeni, ne bodo pa navedeni v seznamu. Pojasnila daje »Jugoslovanski kinološki savez« Tavčarjeva 12. — Odbor »Kluba ljubiteljev brakov« v Ljubljani.

Nedelja, 5. avgusta.

Zagreb: 20.30 Prenos iz Dunaja »Bajazzo«, opera v 2. dej. (Leoncavallo). — Breslau: 20.30 Laha glasba; 22.30 Plesna glasba. — Praga: 19 Večerni koncert; 22.20 Prenos koncerta iz Brnske razstave. — Leipzig: 19.30 »Im Kugelhaus« komedija v enem dejanju; 22. Serenada. — Stuttgart: 19.25 Laha glasba. — Bern: 20.30 Bernski orkester. — Katowice: 20.15 Prenos koncerta iz Varšave. — Frankfurt: 19 Orgelski koncert; 20.30 Koncert. — Rim: 21 Simfonični koncert. — Langenberg: 20 Orgelski koncert B-dur; orkester: predigra k operi »Die Meistersinger von Nürnberg« (Wagner); sinfonični orkester v H-mol (Schubert). — Berlin: 20.30 Orkestralni koncert; uvertura k operi »Das Nachtlager von Granada« (Kreutzer); 22.30 — 0.30, Plesna glasba. — Darenty: 21 Laha glasba. — Dunaj: 11 Koncert dunajskega sinfoničnega orkestra;

Gospodarstvo

GOSPODARSKA LITERATURA.

Izšla je avgustova številka »Bankarstva«. Cela vrsta člankov obravnava razmerje Jugoslavije do drugih držav, tako do Nemčije, Francoske, Nemške Avstrije itd. Te razprave so potekle izpod peresa tujih publicistov in imajo namen osvetliti gospodarsko stran razmerja Jugoslavije do držav, ki jim avtorji člankov pripadajo. Omenjamo tudi članek bivšega ministra za narodno zdravje dr. Popoviča, ki v njem propagira ustanovitev fonda za čuvanje narodnega zdravja. Ne zdi se nam pa poseben način zbiranja sredstev, ki ga avtor predlaga.

Priručnik S. H. S. banaka bosta priredila M. Dragančič in T. Venier, uradnika Jugoslovanske banke, podr. Subotica. Obsegal bo pregled vseh bančnih zvezdov ter zadrž, ter bo pisan v vseh svetovnih jezikih. Obenem bo služil tudi reklami.

BALANCE IN POSLOVNA POROČILA.

Bosansko d. d. za elektriko v Jajcu, eno največjih podjetij naše kemične industrije, ki je tudi soustanovilo Ruše, izkazuje za leto 1927 na valorizirani kapital 13.5 (3.375) milj. Din bruto donos v znesku 7.35 (5.6), od katerega stane po odbitku stroškov in odpisov 2.56 (2.21) milj. Din. Za 1927 se izplačuje 8% dividende t. j. 32 Din na delnico (1926 20% t. j. na delnico 20 Din). Iz poslovnega poročila posnamemo, da je bilo poslovanje lani normalno.

Adria, splošna zavarovalna družba Beograd je lani imela v življ. oddelku zavarovanih kapitalov 44.1 (42.7); premije so lani prinesle 4 milj. Din. Iz poslovnega poročila za 1927 nadalje posnamemo, da je bila družba zelo oprezna pri novih poslih in da je zelo znižala režijske stroške, kar se bo zlasti pokazalo 1928, ker so bile letos uknjene neke podružnice in reducirano uradništvo. Po bilanci iz 1927 je znašala izguba za prejšnja leta skupaj 0.989 milj. dinarjev.

Gospodarsko-obrtna razstava v Daruvaru. V Daruvaru se vrši velika okrožna gospodarsko-obrtna razstava od 8. do 12. septembra t. l. Informacije daje Gospodarsko društvo kot združenje v Daruvaru. Statistika poklicev v Jugoslaviji. Leto 1921. se je vršilo pri nas ljudsko štetje združeno s štetjem poklicev, pa vendar do danes še ni to štetje obde-

Lepa Hrvatica

ceni lepo perilo
in skrbi, da bo
dolgo trajno in
se vedno bleščalo
od snage. Ona
radi tega rabi le

SCHICHTOVO
MILO

16 Popoldanski koncert; 18.30 Laha glasba; 20.30 Opera »Bajazzo« v 2 dejanjih; 22 Prenos iz Salzburga. — München: 22 Prenos Mozartovih skladb iz Salzburga. — Milan: 20.50 Prenos opere »La Cenerentola« (Rossini). — Budapest: 20 »Ples v maskah«, opera v 5 dejanjih (Verdi); 22.30 Ciganska glasba.

Zagreb, Berlin 1356.50—1359.50, Curih 1094.10—1097.10, Dunaj 801.54—804.54, London 276.04—276.84, Newyork 56.83—57.03, Pariz 221.80—223.80, Praga 168.32—169.12, Italija 296.65—298.65.

Curih. (Samo povpraševanje.) Beograd 9.1275, Berlin 123.92, Budimpešta 90.45, Dunaj 73.40, London 25.225, Newyork 519.55, Pariz 20.32, Praga 15.39, Italija 27.185, Bukarešt 3.15, Sofija 3.75, Varšava 58.18, Madrid 85.50.

Praga. Devize: Lira 176.5, Beograd 59.30, Pariz 132, London 163.875, Newyork 33.745.

Dinar: Newyork 175.75, Berlin 7.36, London 276.30.

VREDNOSTNI PAPIRJI.

Ljubljana. Celjska 158 den., Ljublj. kreditna 128 zaklj., Kred. zavod 170—175, Vevče 105 den. Ruše 265—285, Stavnica 56 den., Sešir 105 den.

Dunaj. Podon.-savsko-jadran. 82.30, Zivno 112, Alpine 41.60, Leykam 9.40, Trbovlje 57.75, Slavonija 1.32.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Hrastova drva, fko naklad. postaja po 15.50, zaključena sta bila 2 vagona. Tendencenja nespremenjena.

Dež pridelki. (Vse samo ponudbe, slov. post., plač. 30 dni, dob. prompt.) Pšenica baš. nova 79—80 kg, 2%, 290—295, pšenica za avgust 297.50—300, za september 300—302.50, moka stara 0 g bl. fko Ljubljana, plač. po prejemu 520—525, moka nova 455—465, koroza 350—352.50, oves, nov, za avgust 265—270. Zaključkov ni bilo. Tendencenja nespremenjena.

Budimpešta. Tendencenja čvrsta. Pšenica okt. 28.88—29.10, zaklj. 29.08—29.10, marec 31.10—31.32 zaklj. 31.30—31.32, maj 31.80—31.86, zaklj. 31.84—31.88, rž okt. 26.46—26.70, zaklj. 26.68—26.70, marec 28.36—28.52, zaklj. 28.50—28.52, koroza avg. 30.50, maj 26.90—27.20, zaklj. 27.18—27.20.

Mercedes-Benz si je priboril na Düsseldorfski konkurenci za lepoto 20 prvih nagrad. Mercedes gradi ne le lepe vozove, marveč tudi zmaguje v vseh večjih dirkah. Se je v svežem spominu veličanska zmaga pri veliki tekmi Nemčije. Vpraševanja po Mercedesovih zelo naraščajo, enako po Continental-obročih, ki so se tako sijajno obnesli pri Nürburški tekmi. Modri avto-vozači vozijo Mercedes na Conti.

Ze 30 let po zdravniškem preporočilu in v porabi. Burgit-kopel za noge odstrani potenje, rane in sganje noge.

BURGIT O. M. B. H., FREILASSING.
Generalni zastopnik: IVAN SVEJČEC, Nova-
mesto, Slovenska

BORZA

Dne 3. avgusta 1928.

DENAR.

Promet je bil na deviznem trgu tudi danes prav znaten. Največ ga je bilo v Pragi, na Dunaju, Curihu in Berlinu. Poslabšal se je Berlin, od 1959 na 1958, ter London in Praga; drugi tečajji so ostali nespremenjeni. Privatno blago je bilo dobiti le v devizah, Newyork in Trst, drugo je dala Narodna banka.

Devizni tečajji na ljubljanski borzi

3. avgusta 1928.

	povpraš.	pon.	srednji	sr. 2.VIII
Amsterdam	—	2286.25	—	—
Berlin	1356.50	1359.50	1358.—	1359.—
Bruselj	—	792.03	—	—
Budimpešta	989.50	995.50	992.50	—
Curih	1094.10	1097.10	1095.60	1095.60
Dunaj	801.54	804.54	803.04	803.04
London	276.04	276.84	276.44	276.50
Newyork	56.83	57.03	56.93	56.93
Pariz	—	222.80	—	—
Praga	168.32	169.12	168.72	168.65
Trst	296.65	298.65	297.65	297.60

Sveta življenje in vrvenje

Roald Amundsen Z zrakoplovom na severni tečaj

(Dalje.)

Sedmo poglavje PRISTANEK.

Slednjič doznamo, kje smo. — Nevarna plovba nad obrežjem Alaske in nad Beringovo ožino. — Izgubljeni v oblakih. — Nove ledene plasti na balonu. — Kritičen položaj. — Vihar zanese zrakoplov. — Prihod v Teller.

Tako smo torej prekoračili obrežje Alaske, toda kje? Na vzhodu ali zapadu rtiča Barrowa? Tega ne vemo. Iz omare vzamemo karte te pokrajine ter jih primerjamo z zemljo, ki leži pod nami. Toda dosti se ne da razločiti, kajti kopno je večinoma pokrito s snegom, morski led pa tudi in ena bela plast prehaja v drugo, da ni mogoče natančno spoznati oblike obrežja. Sklenili smo torej, da se peljemo vzporedno z obrežjem toliko časa naprej, dokler ne pridemo do prve naselbine, ki jo bo mogoče identificirati.

V svoje največje veselje opazimo skupino nizkih hiš. V teh kočah takoj spoznam naselbino Wainwright, kjer sem v družbi z Omdalom preživil 1.1922—23 o priliki prvega poskusnega poleta nad polarnim ledovjem. Vsi stanovanjci so se zbrali na nekem griču. Ze dolgo poprej so zvedeli, da bo morda prispel od severa balon. Niso torej presenečeni radi njegovega prihoda toda ogromna pošast, ki se je izluščila iz oblaka jih je gotovo precej preplašila. Pred leti bi bili gotovo streljali na takšno zverino, danes pa vedo, da sem jaz, njih stari prijatelj, na krovu, zato kričijo, naj pridemo dol, ter nam navdušeno mahajo.

Sedaj vemo, kje smo. dosegli smo obrežje Amerike nekoliko zapadno od rtiča Barrowa. Kot smo pozneje zvedeli, so ljudje tamkaj prav razločno videli, kako je v daljavi vozil naš balon mimo. Največjo skrb nam je delalo to, da nismo dobivali nikakih vremenskih poročil, na jugu pred nami pa so se kopičili visoki, težki oblaki. Ker je Alaska polna visokih gor, si nismo upali zavoziti v ravni smeri proti mestecu Nome, kajti bali smo se, da bi v oblakih, ki so ležali v tej smeri, zadeli ob kakšen vrh. Zato smo sklenili, da se peljemo vzdolž obrežja naprej ter tako v velikem polkrogu slednjič dosežemo svoj cilj.

Ce bi vsaj imeli še tople kave, potem bi še šlo, toda zmanjkala so nam vsa okreplila. Edino čut odgovornosti nam vliva energijo, da vztrajamo. Ko se približamo rtiču Lisburne, postane položaj silno nevaren. Oblačje visi tako nizko, da smo prisiljeni leteti tik nad zemljo, da jo sploh vidimo; malo manjka, da parkrat gondole ne trčijo ob sipine. Ker nam piha močan veter v hrbet in še poveča našo veliko hitrost, je taka vožnja vprav življensko nevarna: vsak trenutek se lahko raztreščimo ob kakšnem griču, ki bi nam bil na poti. Riiser Larsen, kateremu je tedaj Nobile odstopil vodstvo, zapove nemudoma dvigniti se. Dvignemo se nad oblake in zavozimo v sonce. Na vse strani, kakor daleč sega oko, se razprostira morje oblakov, iz njega se ne dviga nikakšna gora. Nekaj časa opazimo skozi razpoko v oblaku, da plovemo še vedno

nad kopnim. Nobile se je bil medtem nekoliko naspal in zopet prevzel vodstvo in tako se Riiser Larsen spet lahko popolnoma posveti navigaciji. Nemogoče je določiti, kje plovemo, na podlagi koščkov zemlje, ki jih vidimo skozi luknje v oblaku, kajti ti pogledi so vsi prekratki in obsegajo premajhen del zemlje. Po oblakih, nagromadenih proti gorovju, sklepamo, da piha precej močan severozapaden veter. Zato se usmerimo proti zapadu, da dosežemo Beringovo ožino. Slednjič se megla nekoliko razredči, zato se spustimo navzdol, da bi se orientirali. Plavamo po dolini, na desni in levi imamo visoko gorovje, nad nami pa temno oblake. Naenkrat je tudi pred nami visoka gora in treba je takoj se dvigniti, da se ne zadenemo vanjo. Pridemo spet nad oblake v sonce, toda zemlje spet ne vidimo več. Tako si ne moremo pomagati. Če letimo nad oblaki, ne vidimo zemlje in ne vemo, kam naj se usmerimo, če pa letimo pod oblaki, samo neprestano v smrtni nevarnosti, da se ne raztreščimo ob kakšni gori. Sklenemo torej, da letimo nad oblaki toliko časa naprej, dokler časa ne bomo sigurni, da se nahajamo nad Beringovim morjem. Zato gre poročnik Riiser Larsen za nekaj časa spat, saj je tekom dveh dni spal samo eno uro.

Ob 16 zmerimo pozicijo po soncu. Tako najdemo črto, na kateri se nahajamo in ki seka polotok Seward, toda nimamo pojma, na kateri točki te črte se nahajamo. Ne vemo ali smo nad morjem ali nad kopnim. Ker se še

Jugosl. državna kolesarska reprezentanca,

ki je odpotovala na olimpijske kolesarske dirke v Amsterdam. Od leve proti desni: Jurčec, teh. ref., Bosković, glavni tajnik Državne kolesarske zveze, Ljubić (kol. klub Bjelovar), Banek (Gradjanski, Ljubljana), Skrabl (Gradjanski, Zagreb), Šolar (motokolesarski klub Ilirija, Zagreb).

če. Imamo občutek, da se pogrezamo v vato. To spuščanje traja zelo dolgo in slednjič pridemo iz megle v čist zrak ter zapazimo tik pod seboj zamrznjeno morje. Naša sreča je, da meglena plast ne sega do tal, kajti tako lahko vozimo pod njo, nizko nad ledom. Neprijetno je samo to, da piha zelo hud veter.

33 ur se »Norge« že bori z oblaki in ves ta čas ni bilo mogoče napraviti nobenega radiogoniometričnega določila naše pozicije. Naenkrat pa prihitijo komandant Göttsch

in še odeje. — Ne vem, kako je umrl Malmgren in tudi ne vem, kako velika je krivda, ki jo smatra na tem Zappi in Mariano.

Tudi iz teh izjav je razvidno, da je Nobilova ekspedicija na severni tečaj neizbrisen črn madež v kulturni zgodovini 20. stoletja.

Ne da se krmiti — raje se loči

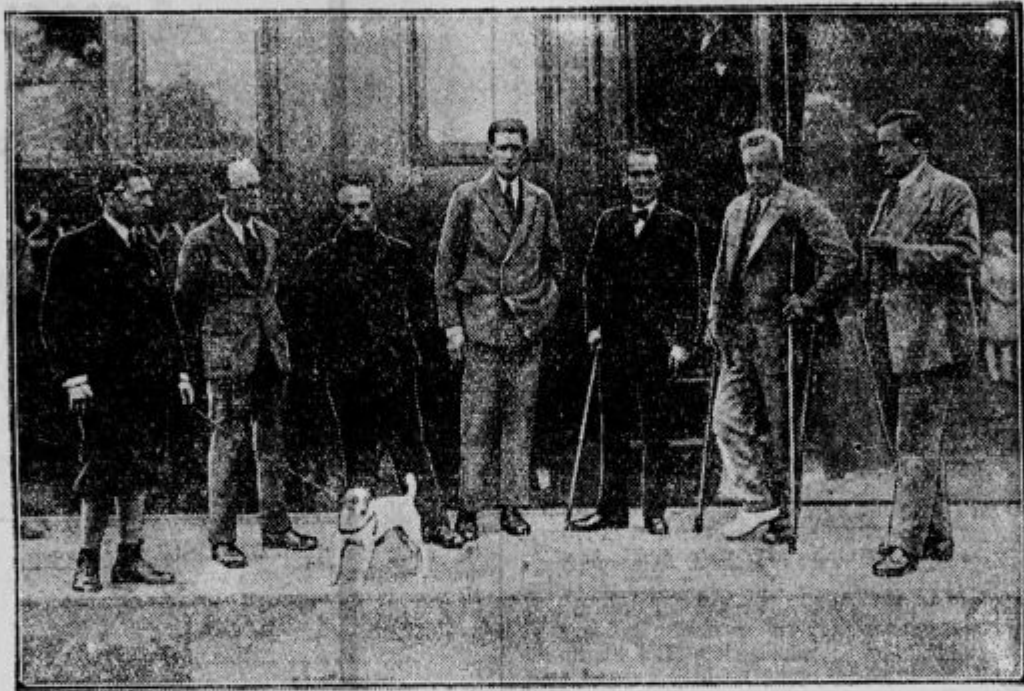
V Debrecinu imajo svojevrsten proces, za katerega izid se zanima vse mesto. Neki državni uradnik toži na ločitev zakona, ker je žena pristašinja surove hrane (ki jo je na Ogrskem propagiral pokojni naravni zdravnik Bela Bicsérdy) in ga že sedem let krmi s surovo repo, bučami in čebulo. Vsa prizadevanja, da bi nagnil ženo do človeške prehrane ali vsaj do tega, da bi vsaj njemu in otroku dajala kuhano, mesno hrano, so bila zaman. Sedaj ne ve druge rešitve pred počasno smrtjo za lakoto, kakor da se od žene loči. — Tako sestradi moži. Javnost je zelo radovedna, kakšno salomonsko razsodbo bo izreklo sodišče.

Anglija kolonizira brezposelne

V angleški rudniški industriji se uveljavlja ogromna brezposelnost. To je vprašanje, ki dela tudi mogočni Angliji težke skrbi. Sedaj se je vlada odločila, da nemudoma kolonizira vsaj del brezposelnih rudarjev. Zaenkrat pride v poštev 21.000 rudarjev in njihovih družin, ki jih naselijo v dominijonih kot poljski edelavci. Prej pa pošljejo te rudarje v uk na angleška veleposestva. Med učno dobo bodo dobivali rudarji od vlade družinske doklade, in sicer po 17 šilingov za ženo in po 2 šilinga za vsakega otroka. Tudi izselitev se izvrši z vladno podporo. Rudarji bodo delali par let kot poljski delavci; delovne razmere se jim urede tako, da bo mogel vsak izmed njih v teku dveh let prihraniti 100 funtov šterlingov. Nadalnjih 100 funtov jim bo prispevala vlada v obliki posojila, tako da se bo mogel vsak izmed njih naseliti na lastni zemlji. Med 21.000 izseljenici bo približno 2500 rudarskih družin, 5000 samskih rudarjev, 2500 mladih fantov in 2000 deklet. Pripravljalni poljedelski tečaj bo trajal 9—16 tednov. Podtajnik kolonialnega urada Lord Lovat odpušča te dni v Kanado, Novo Zelandijo in Avstralijo, kjer bo vodil pogajanja s tamkajšnjimi vladami, da bi dovolile rudarjem izseljencem posebne ugodnosti. Ta velikopotezni načrt bo stal angleško vlado brez obljubljenih posojil 600.000 funtov šterlingov. Toda s tem bo preskrbljenih šele pet odstotkov brezposelnih rudarjev.

Ceski profesor Behounek in njegova sestra. Prof. Behounek, eden izmed rešencev Nobilove polarne ekspedicije, se je do Nemčije peljal z italijanskimi člani, nato pa se je s svojo sestro, ki mu je prišla v Kingsbay naproti, odpeljal proti Pragi.

Rešenci z »Italijec« doma.

Naša slika kaže rešene člane italijanske polarne ekspedicije, ki so se pravkar vrnili v Italijo. Od leve na desno stoji: radiotelegrafist Pedretti, ing. Trojani, radiotelegrafist Biagi, poročnik Viglieri, general Nobile, glavni ing. Cecchioni in prof. Behounek. Na sliki je tudi Nobilova psička »Tina«, ki jo je rešil Lundborgh istočasno z generalom.

vedno bojimo, da bi zadeli ob kako goro, letimo proti jugu.

Ob 17.45 znova izmerimo solnčno višino. Sedaj zvemo, da smo sredi Beringove morske ožine. Lahko se torej spustimo navzdol, brez nevarnosti, da se zadenemo ob kako goro. Prav počasi se potapljamo navzdol skozi obla-

ves vesel: čul je neko radiopostajo ter določil njeno smer. Ta postaja je brzojavljala neki drugi in naš radiotelegrafist na žalost ni mogel čuti njenega imena, vendar je pa mnenja, da je to Nome. Zato Riiser Larsen določi pozicijo, kakor bi bila to postaja Nome, in zato se usmerimo po njegovem mnenju proti rtiču Princa Galskega.

(Dalje.)

Kakšna je tajna Malmgrenove smrti?

Praški profesor Behounek je velik prijatelj generala Nobila, ki ga brezpogojno hvali. Zato zje tembolj pomembno, da tudi on sodi, da Zappijeve izjave o Malmgrenovi smrti nikakor niso jasne in verjetne. V svoji izjavi nasproti uredniku »Prager Presse« je rekel prof. Behounek:

»Malmgrenova smrt me zelo žalosti. Tega plemenitega moža sem vzljubil že na prvi ekspediciji in bila sva v resnici dobra prijatelja. Ne da se tajiti, da Mariana in Zappijeva pojasnila nikakor niso povsem verjetna. Tu je nekaj momentov, ki so nejasni in se ne razjasnijo, naj se še toliko piše in govori o njih.

Najbolj čudno se mi zdi to-le: Ko so se Malmgren in tovariša ločili od Nobilove skupine in se pripravljali na pot, je vsak izmed nas pisal pisma, zadnje želje in pozdrave. Vsi drugi člani ekspedicije so izročili svoja pisma obema častnikoma, jaz pa sem dal svoja pisma za nevesto in sestro Malmgrenu. Ta pisma so se izgubila, dasi sem prepričan, da bi bil Malmgren, če bi bil svoj kožuš izročil svojim spremljevalcem, predal tudi moja pisma, da bi jih, če mogoče, dostavila.

Vendar je treba tudi tu človeško misliti in računati s človeškimi psihozami. Verjemite mi, psihoza premikajočega se ledu je strašna. Kako silen je življenski nagon in kako nečloveškega more napraviti človeka, je razvidno iz tega, da je pustil Zappi svojega tovariša Mariana, s katerim ga je že 15 let vezalo najožje prijateljstvo, ležati na ledu in navadni obleki, brez čevljev iz kožuškovine in brez suknje, dočim je imel sam obue dvoje kožuškovinastih čevljev in oblečenih troje suknj

Kako se je obnašal gospod Modričan, ko ga je obiskala njegova pamet

Za duha in srce

Dr. J. A.

Socialen teden v Parizu

23.—29. julija 1928.

(Konec.)

Potek zborovanj

je pokazal veliko kulturnost in prirčno enotnost francoskih katoličanov. Vpisanih udeležencev je bilo nad 1000, ki so se ves čas domala v istem številu udeleževali predavanj, dasi so se mnogi jako daleč morali voziti iz mesta in so bili zlasti popoldnevi neprijetno vroči. Naravnost spodbudna pa je bila požrtvovalna pazljivost, s katero so sledili vsi brez izjeme govornikom. Cele dolge ure brez besede, mirno vsak na svojem sedcu.... Jugoslovani se nismo mogli načuditi! — Seveda je res, da so bili govori prvostni, precizno izdelani in sijajno prednašani. Vsak je skušal poslušalstvo prav zajeti za svoj predmet. Na nas je posebno to učinkovalo, da smo slišali lajke govoriti s tako obširnimi poznanjem teoloških ved, a obenem z nadvse spoštljivo udanostjo Cerkev. Seveda so poslali na tribuno svoje najboljši moči: Maurice Blondel, Georges Goyan, Robert Garric, Achille Danset, Evghène Beupin, vse to so imena, ki najdemo odmev tudi izven francoskih mej.

Kdor se peča podrobneje s socialnimi vprašanji, in nizu predavanj ni odkril kakih posebnih novih momentov, — vendar je zanimivo, kako vsestransko in pod mnogovrstnimi vidiki so govorniki obravnavali lepo temo o ljubezni in socialnem življenju. To kažejo že naslovi predavanj, kakor n. pr.: Božja ljubezen — izvor bratske ljubezni med ljudmi; ljubezen in pravica; ljubezen, počelo socialnega napredka; vpliv ljubezni na razvoj prava; ljubezen v gospodarstvu; ljubezen in mednarodna politika; ljubezen in imperializem itd. Vsi govorniki so neprestano poudarjali potrebo, da se tudi v politiki, ne le domači, ampak tudi v mednarodni dosledno zastopa krščansko pravljivo stališče. „Ljubezen edina plemeniti narode. Napuh jih je ločil, samo ljubezen jih more zediniti“ (Blondel).

Domača vseh govorov se je redno udeleževal množično zastopani episkopat, med njimi tudi

papežev nuncij in domači kardinal Dubois, ki je s sv. mašo in lepim nagovorom tudi otvoril socialni teden. Ostali udeleženci so bili katoliški intelektuali, duhovniki in laiki in kakih 200 katoliških učiteljev, ki se — povedano mimogrede — po svoji preprostosti in skromnosti v obleki in obnašanju čudovito ločijo od ostalega pariškega sveta.

A docela smo pogrešali onih, katerim so bile vse te lepe besede o krščanski ljubezni namenjene... Delavcev ni bilo! In v tem je velik ter odločilen problem francoskih katoličanov: ali bodo našli pot do delavstva? Po svojem programu bi jo mogli... in mnogi plemeniti duhovniki že tudi poskušajo in ne brez uspeha. Za nje je vsekakor težje, kot kjerkoli, ker je znano, da duhovščina izhaja skoro izključno iz meščanskih in aristokratskih krogov. A 300.000 organiziranih komunistov v »Rdečem pasu« (pariška predmestja) je dejstvo, ki gotovo ne gre izključno na rovaš slabe francoske socialne politike. Francoski katoliki se tega brez dvoma zavedajo in gotovo jih ni volja, da bi kdaj plačevali grehe buržuazije, kakor so njihovi predniki morali plačevati grehe kraljev...

Mariborsko gledališče je za prihodnje leto določilo sledeča dela: slovenska: Lepa Vida (Iv. Cankar) in Herman Celjski (Novčan); hrvatska: eno Begovičovo (Božji človek ali pa Pustolovec pred vrati), Vagoniji (Krlježa) in Skrivnostni Kameč (Jos. Kulundžić); srbska: Pot okoli sveta (Nušić), Košana (B. Stanković) in Človek misli (Massuka-Zivojinović). Klasično dramo bodo zastopali Sofokles z »Antigono«, Shakespeare »Romeo in Julija« in Moliere. Zastopana bo tudi novejša ruska, poljska in nemška drama, dalje Ibsen, Hamsun in Shaw. Vidimo, da ima vodja drame G. Pregarc lep, resen načrt, ki se ne ozira na provincialne razmere, ampak hoče dobro gledališče. Namerava tudi prirediti več gostovanj v Beogradu in Zagrebu.

»Nečisto kri«, sloviti roman Borisa Stankoviča, je prevedel znani marljivi prevajalec slovenskih in srbohrvatskih del, g. Urbanaz-Urbani v italijansčino.

Socialna vprašanja

Dr. V.:

OUZZD v letu 1927.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev je izdal letno poročilo za leto 1927. Iz tega je razvidno, da je povprečno število članstva v letu 1927 znašalo 82.545 napram 75.325 v letu 1926, kar pomeni zvišanje za 7220 članov. Glavni porast članstva je zaznamovali v stavbeni in tekstilni industriji. Ne pomeni pa to zvišanje, da se je za toliko pomnožilo število oseb, za katere je zavarovanje obvezno, to je, da se je pomnožilo število delavcev. Kajti glavni vzrok porasta je prijava oseb, ki prej sploh niso bile prijavljene, dasi bi morale biti. Število takih prijav, izvršenih od revizijski obratov znaša 2087.

Zanimivo je zasledovati gibanje povprečnega števila članstva tekom let, ker nam številke odkrivajo značilne strani našega gospodarskega življenja in razvoja.

Povprečno število članstva je znašalo:

Moških	Zenskih
1923 53.711 (72,68%)	1923 20.188 (27,32%)
1924 52.654 (70,84%)	1924 21.679 (29,16%)
1925 50.622 (69,53%)	1925 22.186 (30,47%)
1926 51.114 (67,86%)	1926 24.211 (32,14%)
1927 55.884 (67,70%)	1927 26.661 (32,30%)

Iz številk je poleg stabilnosti našega gospodarstva v zadnjih letih razvidno tudi, da število ženskega članstva hitreje raste, kot število moškega. Žensko članstvo zavzema vedno večji odstotek. Če bi ta porast šel samo na račun večje zaposlitve žensk v raznih poklicih, bi bil ta pojav, ki ga bi s socialnega stališča morali obžalovati, predvsem če se gre za zaposlitev poročenih žensk. Toda ta porast je nastal tudi radi tega, ker je zavarovalna obveznost raztegnjena na hišne osebe, po večini ženske, in pa, ker se bolj strogo gleda na to, da so vsi tisti, za katere je zavarovanje obvezno, v resnici tudi zavarovani, kar pride zopet bolj v poštev za ženske službenice.

Henrik Sienkiewicz:

Na polju slave

Povest iz časa kralja Jana Sobieskega.

65

Bratje so mu pričeli drug za drugim objemati kolena in poljubovati roke. Ciprianovič pa se je tako zavzel, ko je gledal njih bedo, da se je udaril po bedru in zaklical:

»Stah mi je že pisal, da vam trda prede, a za Boga milega, kaj se je vendar zgodilo?«

»Grešil sem, o, gospod!« je odgovoril Marko in se pričel trkati na prsa.

Po njegovem vzgledu so takoj pričeli ponavljati še drugi:

»Grešil sem, grešil, grešil!«

»Govorite no! Kaj je? Kako? Kako se godi Stahu? Piše mi, da vam je pomagal. Kaj pa se je zgodilo?«

»Stah je zdrav, o, gospod. S Tačevskim sijeta kakor dve solnci...«

»No, hvala Bogu! Hvala Bogu! Vesel sem, da prinašate dobre vesti. Ali imate pismo?«

»Pisal ga je, a nam ga ni dal, kajti« je dejal »lahko bi se izgubilo.«

»Nemara ste lačni? Za Boga milega! Zdi se mi, da vidim kar štiri Piotrovine.«

»Lačni nismo, ker nas je pogostil vsak šlahčič, a nesrečni smo.«

»Sedite no. Napijte se česa toplega in ko se ogrežete, pripovedujte, kaj se je z vami zgodilo. Kje pa ste bili?«

»V Varšavi,« je odgovoril Matevž, »to je zoprno mesto.«

»Zakaj?«

»Zato, ker tam kar mrgoli kvartačev in pivcev.

• Piotrowin je bil človek, ki ga je sv. Stanislav obudil od mrtvih in vo katerem se še danes imenuje vas blizu Krakova.

V Starem Mestu in na Dolgi ulici pa je voha pri vsaki hiši.

»Neki tak lopov« je pregovoril Luko, »da je ž njim kockal. Da bi ga neverniki nataknil na prvi koleci!«

»Ali ga je oskubil?«

»Pobral mu je ves denar, kar ga je imel Luka s seboj, potem pa je obral še nas. Lotil se nas je obup. Hoteli smo kaj nazaj priigrati, pa nam je odvzel še konja s sedlom in pištolami vred. Mislili smo, gospod, to vam moram povedati, da se Luka kar z nožem zabode... Kaj smo hoteli? Kako naj bi ne skušali brata potolažiti? Potem smo prodali še drugega konja, da ne bi moral Luka sam hoditi peš.

»Zdaj že razumem, kaj je bilo.«

»Tako ja pač bilo, gospod... Ko smo se streznili, nas je prevzel še hušji obup, da dveh konj ni več — in smo bili tem potrebnejši tolažbe...«

»Pa ste se tolažali, dokler niste zapravili četrtega konja.«

»Še četrtega! Grešili smo, grešili!« so začeli skesano ponavljati bratje.

»No, ali je bila vsaj potem stvar končana?« je vprašal pan Ciprianovič.

»Kje neki, oče naš in dobrotnik! Srečali smo onega kvartopirca, Poradski se piše, pa se nam je pričel rogati. Tako (je dejal) lovim kaline na lim, no pa saj ste močni fantje, zato vas sprejemem za hlapce, kajti zdaj grem itak k vojakom.« Luka se je nato razjokal, ker nas je ta človek tako pred vsemi osmešil, potem pa ga je na mah usekal s sabljo po obrazu, da se je zgrudil na tla. Prijatelji so mu pohiteli na pomoč, mi pa smo priskočili, da branimo Luko, in pričelo se je klanje, dokler ni prihitela maršalova straža in se zakadila v nas! Šele takrat so pričeli naši nasprotniki klicati: »Gospoda! Našo prostost hočejo kršiti in na naši koži storiti krivico vsej Republiki. Raiši se pomirimo!« Tako se je tudi zgodilo in

videti je bilo, da nam je Bog naklonil Svoj blagoslov: kajti v trenutku smo posekali osem stražarjev in trije izmed njih so mrtvi. Ostali pa — kakih pet jih je bilo — so se spustili v beg in odnesli pete!«

Pan Ciprianovič se je kar za glavo prijel. Marko pa je pripovedoval dalje:

»Tako je! Zdaj dobro vemo: Bog je ščitil našo nedolžnost. Zbali smo se in jo pobrisali šele takrat, ko so pričeli ljudje kričati, da je to zločin, ker smo potegnili meče, dasi biva sam kralj v mestu, in da moramo priti pred kazensko sodišče. Hoteli so nas res prijeti, a pritisnili smo zopet enemu udarec po čelu, drugemu po vratu, in zbežali. Stanislav nas je rešil s tem, da nam je prepustil konje svojih služavnikov. Samo na ta način smo si komaj rešili glave. Zasledovali so nas do samega Senkocina in — če bi bili konji slabi — bi bilo po nas. Na našo srečo ni tam nihče vedel, kako se pišemo, zato nas ne morejo sodnijsko zasledovati.«

Nastopil je dolg molk, potem pa je pan Serafin vprašal:

»Kje so oni Stanislavovi konji?«

In bratje so pričeli že vtretič ponavljati:

»Grešil sem, gospod, grešil!«

Ciprianovič je pričel z velikimi koraki hoditi po sobi.

»Zdaj pa že vem« — je začel — »zakaj mi niste prinesli od Staha nobenega pisma. Pisal mi je namreč, da ste doživeli razne žalostne reči. Napovedal je tudi vaš povratek v prepričanju, da boste potrebovali denar za konje in vojno opremo. A vnaprej ni mogel vedeti, kako se vse to konča...«

»Tako je, gospod,« je odgovoril Jan.

Medtem so prinesli zavretega vina, ki so se ga bratje lotili z velikim veseljem, ker so se bili po poti zelo utrudili. A vznemirjal jih je molk gospodarja, ki je z mrkim in strogim obrazom neprenehoma korakal po sobi. Zato je Marko zopet povzel besedo:

„Imam časa“

pravi razumna Mica.
„Ne stojim po cele dni pred pririlnikom in se ne mučim s težkim pranjem perila. Zame to delo opravlja RADION in

varuje perilo!“

tek ženskega članstva, kar bi drugače imelo tendenco znižanja povprečne mezd, ker so ženske slabše plačane.

Bolniško-zavarovalni predpis je znašal l. 1927. 36,2 milj. Din (l. 1926. 32,2), če pristejemo še predpis za delavsko zbornico, za borzo dela in za nezgodno zavarovanje, potem znaša celotni predpis 48,4 milj. Din, kar da letno 586,76 ali dnevno 1,95 na člana.

Zaostanek vseh predpisanih, toda neplačanih prispevkov je znašal koncem leta 1927. 27,84%.

Leta 1927. je OUZZD izplačal hranarino (v milj. Din) 9,8, podpora za porodnice 1,3, za dečjo opremo, svojkam, 1,6, oskrba v bolnicah 3,4, zdravila 2,8. Vsega skupaj se je dve tretjini predpisa t. j. 25 milj. porabilo za direktne datjave bolnim članom v okviru zakonitih določil. Honorarij zdravnikom, ki so znašali 3,7, v tem niso šteti. Upravni stroški okrožnega urada so znašali 6,3 milj. Poslovni prebitek v l. 1927. je znašal 934,264 Din.

OUZZD v Ljubljani je v primeri z drugimi okrožnimi uradi v državi zelo uspešno zaključil svoje poslovanje v preteklem letu. Sicer je res, da mora 6% zavarovalna premija, ki je sedaj v veljavi, zadostovati za bolniško zavarovanje. Težave pa so v tem, ker neredno plačevanje prispevkov, po-

vzročeno vsled nerazumevanja pridobitnih krogov za nalog socialnega zavarovanja, ovira redno poslovanje. Kot dokaz sabotaže, ki jo gotovi krogi vršijo, naj navedemo, da je bilo koncem l. 1927. uvedeno iztirjevalno postopanje napram 7549 podjetjem od skupnega števila 22.049. To kaže jasno, da nekaj pri tem zavarovanju ni v redu. Gospodarske prilike niso take, da ne bi bilo za podjetja plačevanje prispevkov mogoče, sicer pa plačujejo delodajalci le en del, dočim ostalo zaračunajo ozir. odtrgajo od delavskih mezd. Vzrok neredom bo tu že slaba volja, da si ne maramo trditi, da se v sami organizaciji zavarovanja ne bi dalo kaj izboljšati, kar bi olajšalo plačevanje prispevkov.

Brez sodelovanja vseh prizadetih krogov ne bo moglo socialno zavarovanje nikoli izvrševati vseh svojih nalog. Zato moramo želiti, da pride do pravega razumevanja namenov zavarovanja, kot najizdatnejšega sredstva socialne politike. Njegovo potrebo pa danes ne more nihče tajiti.

Glede bilance OUZZD bi se omenili, da se nam zdi vsota regresov in stroškov od 21 milj. zelo visoka, in najbrže bo ravno tu največ vzrokov za trenja in nesporazume. Zato naj bi tej stvari okrožni urad v interesu socialnega zavarovanja obračal največjo pozornost.

LJUDSKA KNJIZNICA

iz založništva Jugoslovanske knjigarnice v Ljubljani: 23 zvezki: A. Sheehan, Nočleg. Povest irskega dekleta, 24 Din, vez 32 Din. — 24 zvezki: A. Marby, Banka. Ljubljano-berba povest, 22 Din, vez 30 Din. — 25 zvezki: Haggard, Hit cesarja Montezuma, 32 Din, vez 42 Din. — 26 zvezki: Haggard, Hit cesarja Montezuma, 32 Din, vez 42 Din. — 27 zvezki: Pregled Orlovi solara, 24 Din, vez 32 Din.

LJUDSKA KNJIZNICA

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 150 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglase strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din. Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. Vsak oglas treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovarjamo le, če je priložena znamka. Čekovni račun Ljubljana 10.349. Telefon štev. 2328.

Službe iščejo

Gostilniška hči

gre v pomoč gospodinjji ali za natakarico, sobarico ali h kaki obrti. Starost 35 let. Vajena gospodinjstva, kmečke kuhinje, šivanja. Ponudbe v zaprtem pismu na upravo pod št. 7062 ali zahtevajte naslov.

Likarica

fšče dela. Naslov naj se pusti v upravi lista pod »Likarica«.

Trgovci z železnino

Dva fanta, sinova pošteni srbskih staršev iz Požarevca, v starosti 14 in 12 let, bi se rada izučila v trgovini železa en gros in en detail. Poslodajalec naj bi jima dajal tudi stanovanje in hrano ter imel obenem nadzorstvo nad fantoma. Natančnejši podatki v upravi pod št. 7086.

Krojač

trezen in soliden išče mesta hišnika v kakoli hiši ali vili v Ljubljani za takoj ali pozneje, kjer bi postal samostojen obrtnik. Oženjen brez otrok. Cenj. ponudbe na upravo lista pod šifro »London« 7124.

Mlaži državni vpokojenec

neomadeževane preteklosti, izučen trgovine z meš. blagom išče službe. Najraje gre kot trg. potnik, skladiščnik, inkasant ali kaj primerne. Poštenost z jamčenjem. Cenj. ponudbe na upravo lista pod »Pošten in zanesljiv« 7072.

Strojni ključavničar in avto-gen-varilec

pozna parne in motorne stroje, vešč splošne poprave z večletno prakso, išče stalno in resno nameščenje kot strojnik ali slično. Stoji kot družabnik v manjši podjetji. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 7105.

Službo dobe

Fant

poštenih staršev se sprejme kot učencek pekarnice Pečnik, Selnica ob Dravi.

Nočnega čuvara

samskega, zanesljivega, ki je zmožen položiti kavcijo, sprejme tvrda Zora, Črnomelj.

Učenca

pridnega in poštenega sprejem takoj za slikarsko in plesarsko obrt. Istotam se sprejme tudi pomočnik. Mihael Dobrave, Celje, Glavni trg št. 15.

2 mizar. pomočnika

boljše moči, sprejem takoj. Delo stalno. Franc Tomšič, mizarstvo, Zg. Kašelj 64, p. D. M. v Polju.

Prodajalka

se sprejme v večjem trgu na Štajerskem samo za manufakturno stroko, samno prvovrstna moč že z daljšo prakso ter aranžer. — Razložb s 1. oktobrom. Naslov v upravi »Slov.« št. 7123. Zmožna slov. in nemškega jezika v govoru in pisavi.

2 učenca

krepka in pošteni, se takoj sprejmeta v večjo trgovino na deželi. Oskrba v hiši. Ponudbe na upravo lista pod »Pošten učenec« št. 7127.

Tesar in železokrivce

za železobetonske sprejme pri Ing. Rudolf Treco, Ljubljana, Gosposvetska cesta 12.

2 učenki

za strojno pletenje se sprejmeta takoj. Selo 41, p. Moste pri Ljubljani.

Poizvedbe

Doberman

rujav, mlad, se je zatekel. Vrniti proti nagradi na naslov v upravi 6993.

Stanovanja

Sostanovalca

sprejem v sredini mesta, mesečno 150 Din. — Naslov pove uprava Slovensca pod št. 7094.

V Slovenjgradcu

se sprejme na brano in stanovanje deklica, ki bi obiskovala mešč. šolo. Naslov: Stanovanje št. 12, pošto ležeče Slovenjgradcu.

Kupimo

Maline

kupuje Lovro Sebenik, Ljubljana, Knezova ulica.

Tesani les

(uso Trieste i bordonali) in obrobne hrastove podnice (belag) kupujem. Točne ponudbe s ceno in količino pod »Les« na upravo lista št. 7134.

Vnajem

Trgovino

z mešanim blagom na prometnem kraju, v zameno takoj v najem. Ponudbe na upravo Slovensca pod »Dober promet« št. 6975.

Lokal

na najprometnejši točki Ljubljana VII se z vsem inventarjem (špecerijsko in kolonijalno blago) odda v najem za ceno 60.000 Din. Najemnina zelo nizka. Ponudbe na ogl. oddelek pod »Specerija-Koloniale«.

Prodamo

Eleganten voz

(Jagdgumiradl), v dobrem stanju, naprodaj. Poizve se Sv. Petra cesta št. 71.

Lepa spalnica

iz mehkega lesa naprodaj na Aljaževi cesti 20.

Pletilni stroj

št. 8/36 naprodaj. Naslov pove uprava št. 7103.

Žaga - samica

vodno kolo, ter vse malenkosti, ki spadajo k njej, naprodaj. Poizve se Ljubljana, Stari trg 32 ali Študa pri Domžalah 24.

Hruške

namizne in za vkuhanje raznih vrst od 3—5.50 Din za kg, franko Novo mesto priporoča Fran Modic, trgovina sadja Tolsti vrh, p. St. Jernej, Brzjavni naslov: Modic št. Jernej, ček. račun 11.451.

Črna salonska suknja

s telovnikom, kakor nova, za srednjo postavu, se ceno proda. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7100.

Filter

skoraj nov znamke Roland Ila, sistem Seitz, dnevna kapaciteta 60 do 80 hl novo, posrebrjen prodam po ugodni ceni. Dopise pod »Filter« na Aloma Compagny, Ljubljana.

Parni kotel

stoječ, 5 HP III. ATM v obratu, se pod zelo ugodnimi pogoji takoj proda. Erman & Arhar, št. Vid nad Ljubljano.

Objave

Vabilo

5. avgusta pohitite vsi na Tabor pri Grosupljem, kjer si boste ogledali kratoso »Županove jame«. Vrh si tudi veselica, kjer svira godba in se bodo pekli janci.

Širite »Slovenca«!

Posestva

Hiša

se proda v Trzinu tik gl. ceste 5 min. do kolodvora Ima 4 sobe, vežo, kuhinjo, klet in celo gospodarsko poslopje, 5 orolov zemlje, lep sadni vrt. Do bi se zelo po nizki ceni. Poizve se Selo 41, pošta Moste pri Ljubljani.

Hiša

srednja, s hlevom in z vsemi drugimi potrebami pritlikinami, samo v centru Maribora, se išče. Dopisi na upravo lista v Mariboru pod Posestnik.

Trgovcem meš. blaga

se nudi sijajna eksistenca z nakupom enonadstropne trgovske hiše po zelo ugodni ceni ali s prevzemom v najem na najprometnejši točki v Krapinskih toplicah. Več pov. lastnik Stjepan Hruš, Krapinske toplice, Hrv.

Razno

Poštninprosto

za 15 Din patentiran izum, gume vse koles pri poškodbah avtomatično zapre. Visoki zaslužek nudimo vsakemu. Kavcija nepotrebna. The Novolety Dravograd.

Trboveljski

cement, traverze, strešna lepenska, okovje za stavbe in pohištvo, cevi, pumpe, kopalne banje, kloseti vedno najceneje pri Fr. Stupici, Ljubljana, Gosposvetska 1.

Mlatilnice

slamorenice, čistilniki za žito, kotli za žganjekuho in krmo vedno najceneje pri Fr. Stupici, Ljubljana, Gosposvetska 1.

Pozor!

Damske torbice

vseh vrst dobite najceneje pri Fran Jenko, sedlar, Medvode. Trgovci popust.

Sejmarji, pozor!

Najlepše in najboljše piškote dobite v medijariji B. Grah, Kolo-dvorska ul. 11. Ljubljana.

Volna in bombaž

za strojno pletenje in ročna dela dobite po najnižjih cenah pri PRELOGU, LJUBLJANA Stari trg 12 - Zidovska 4

Živinsko

krmilno sol oddaja na debelo A. Volk, Ljubljana, Resljeva c. 24.

Otomane

v različnih vzorcih, po 550, 600 in 680 Din, otomanska pregrinjala, modroce itd. kupite najboljšje. — Rudolf SEVER tapetništvo, Marijin trg 2

KLOBUKE

modno blago in telovadne potrebščine priporoča trg. — Pri AMERIKANCU, Ljubljana Stari trg 10

Pazite na obleke

ker si veliko veliko lahko prihranite, če jo daste čistiti in barvati v kemično pralnico, kjer je cena najnižja in najbolj solidna postrežba.

Anton Boc

Ljubljana Selenburgova ulica 4. Tovarna: VIC-GLINCE.

Klaviirji prvih svetov. znamki

ALFONZ BREZNIK

Ljubljana, Mestni trg 3
Najmanjši obroki
Zaloga in izposojevalnica najboljših klavirjev, pianov in harmonijev, Steinway, Bösendorfer, Förster, Höpfl, Hofman, Original Stengl. Popravila in ugaševanje najcenejše. — Najbogatejša izbira vseh ostalih glasbenih instrum. in strun.

RAZPIS

Inozemsko dobro situirano podjetje kupi za dobavni rok med 15. avgustom in 15. oktobrom 1928 od zanesljivih lesnih trgovcev brzojavne droge: cirka 600 komadov 8 m dolgih, premer v vrhu 11 do 13 cm cirka 300 komadov 8.50 m dolgih, premer v vrhu 12 do 13 cm cirka 750 komadov 9 m dolgih, premer v vrhu 12 do 14 cm cirka 300 komadov 10 m dolgih, premer v vrhu 12 do 14 cm cirka 750 komadov 11 m dolgih, premer v vrhu 13 do 15 cm cirka 300 komadov 12 m dolgih, premer v vrhu 13 do 15 cm

Drogi so lahko smreka, hojka ali bor, teža 1 m³ največ 700 kg, na obeh straneh gladko odžagani, od skorje olupljeni ter zdrav les. Zapečatenne obvezne ponudbe se naj vložijo ali za celo množino ali polovico ali četrtino množine, torej za 3000 komadov ali 1500 ali za 750 komadov, sorazmerno razdeljeno po predpisni dolgotosti do 10. avgusta 1928 franko Postojna poslavljeno. — Plačilo akreditiv v Ljubljanski kreditni banki 75% po predložitvi fakture in duplikata, 25% po prihodu blaga v Italijo, da je blago pravilno odposlano. Ponudbe na naslov »AB« 1886 št. 7087 na upravo tega lista.

Pohištvo

v veliki izbiri na zalogi imata Erman & Arhar, St. Vid nad Ljubljano. Oglejte si pred nakupom. Na obroke! Ilustrovani katalog 30 dinarjev!

Vjačeslav Travin

slušatelj ljubljanske univerze

Zveza ruskih akademikov naznanja to tužno vest vsem njegovim znancem in prijateljem.

Pogreb se vrši v soboto 4. avgusta ob 5 popoldne iz mrtnišnice splošne bolnice na pokopališču k Sv. Križu.

Zveza ruskih akademikov.

Restavracija „Miloš Veliki“

Lastnik Miloš Bušelić

Makarska, Dalmacija

Biser Dalmacije

Najpriljubljenejša kopališča na Jadranu. Kopalna obala nad 1 km dolga. Fini morski pesek. Kopališče posejajo v sezoni mnogobrojni tuji. Dnevni pension s sobo Din 55-60. Pogled na Makarsko s kopališčem se vidi v izložbi tvrde Breznik & Fritsch trgovina z železnino, Ljubljana

Naznanilo.

Cenj. občinstvu vljudno naznanjam, da sem prevzela na novo preurejeno staro dobro znano restavracijo pri »Soči« na Sv. Petra cesti. Isto otvorim danes in bom nudila cenj. gostom prvovrstna štajerska in dolenska vina kakor tudi gorka in mrzla jedila. Sprejemam tudi abonente na dobro domačo hrano.

Priporoča se

Franja Hostnik.

ZAHVALA. Vsem, ki so kakorkoli sočustvovali z nami ob prezgodnji smrti naše ljubljene nepozabne

Ivanke Jamnik

dalje vsem, ki so jej izkazovali zadnjo čast in jo obiskovali in tolažili v boleznih, ji poklonili krasne vence, kakor tudi vsem, ki so jo spremlili na pokopališču k sv. Stefanu v Sori, izrekamo tem potom najtoplejšo, najprisrčnejšo zahvalo.

Blaga rajnica je umrla 24. maja 1928 v najljepši dobi 21 let in zapuščala očeta v Ameriki.

Zalujoča mati, brata in sestra.

Dne 2. avgusta je v splošni bolnici v Ljubljani po kratki bolezni preminul

Vjačeslav Travin

slušatelj ljubljanske univerze

Zveza ruskih akademikov naznanja to tužno vest vsem njegovim znancem in prijateljem.

Pogreb se vrši v soboto 4. avgusta ob 5 popoldne iz mrtnišnice splošne bolnice na pokopališču k Sv. Križu.

Zveza ruskih akademikov.

Zalostnim srcem sporočamo vsem znancem, da je danes po kratki bolezni, previden s svetimi zakramenti udano v Božu zaspal naš sin, brat in svak

Ciril Oblak

cand. ing. arh.

v dobi 23 let.

Pogreb se vrši v nedeljo 5. avgusta ob pol 5 popoldne iz pokopališča mrtvašnice na pokopališču v Dol. Logatcu.

Bož mu daj večni pokoj!

Dol. Logatec, dne 3. avgusta 1928.

Rodbine:

OBLAKOVA, KORPARJEVA, DEVELAKOVA in MAČKOVA.

Zahvala.

Za premnoge izraze iskrenega sočutja ob priliki prerane smrti našega nadvse ljubljene soproga, očeta, brata, strica in svaka, gospoda

Lovro Klemenčič-a

za poklonjeno prekrasno cvetje in vence se vsem najtopleje zahvaljujem.

Posebej me pa veže dolžnost zahvaliti se č. duhovščini, gg. pevcem za prekrasno žalno petje, gg. govornikom za tolažilne besede, p. t. častniškemu zboru in vsem soročnikom, prijateljem in znancem, ki so blagega pokojnika v tako častnem številu spremlili na njegovi zadnji poti.

Ljubljana, dne 4. avgusta 1928.

Zalujoča soproga Marija Klemenčič in sinko.